

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Avstrija na zgrešeni poti

Poročila iz Avstrije dišijo po smodniku. Ni slučajno, da so v Delavskem domu na Ottakringu odkrili smodnišnico, tudi »grof« Starhemberg ne napoveduje »ljudskega pohoda na Dunaj kar tja v dan, kakor ne more biti slučajno, da dr. Seipel razlaga, kako je dolžnost demokracije, da v danem trenutku omogoči diktaturo. Še tako konservativno in v spoštovanju zakona vzgojeni Avstrijci so danes duhovno pripravljeni na najbolj drzno politično pustolovščino, ki bi prav nič ne začetajala za Priemerjev »pohod« proti Dunaju v septembru.

Bureschova vlada je v svečanem proglasu vprav prokla Primerjevo aventuro in jo označila za narodno izdajstvo, na graškem procesu pa je Priemer bitko dobil. Danes že lahko smemo trditi, da je oprostila razsodba graških porotnikov proti heimwehrovcem popolnoma omajala temelje sedanje vlade. Ako je vlada smatrala v zmislu ustave za nedovoljeno, da stopi v sodno dvorano in s tem izvrši drzen napad na svobodo porote, je bilo to povsem na mestu. Ker ji ustava tega koraka ni dopuščala in ker je lahko že vnaprej vedela, kakšen bo rek heimwehrovskega orientiranih porotnikov proti svojim tovarišem, ki nikakor ne smela dati priložnosti potu, da za ustavi in vladni sami, ki je v zmislu ustave proglasila Primerjevo dejanje za narodno izdajstvo, smrtenskoen udarec. Nedolgo pred izbruhom fašistične »revolucije« je tržaška porota na zahtevo fašistov oprostila ubijalce felderja Müllerja, ki so pri belem dnevu ugrabili nearečno žrtev pred glavno postajo in jo ustrelili za nekim plotom, in fašistična drhal je zmagoslavno odkorakala iz sodne dvorane med vzkliki: »Živel fašizem!«, »Živela revolucija!« Poslej so bili dnevi ustavne vlade v Italiji štetli. Na zunaj je današnji položaj v Avstriji drugačen kakor pred desetimi leti v Italiji, fašizmi so se danes tudi že preživel, toda takšne razsodbe in takšne koncesije ekskulativne oblasti napram napuhnjanim reševalcem naroda, ki z orožjem »delajo pravico«, rodijo povesod, torej tudi v Avstriji, podobne posledice, to je utirajo pot anarhiji ne samo v justici, temveč v vsem javnem življenju.

Opravičljivi razsodbi v Grazu so socialistični porotniki takoj postavili nasprotje oprostitev ubijalca nekake heimwehrova; odkritju velike zaloge orožja, ki se ga hranili heimwehrovi na Stajerskem, je sledilo odkritje orožja v Delavskem domu na Dunaju. »Za vsako zaplenjeno puško bomo napravili deset drugih!« proglasijo socialisti. Ta veriga mora privedi do krvavega konflikta med Heimwehrom in socialističnim Schulzbundom, to je do prave državljanske vojne, ako je vlada ne preeska z uveljavljenjem ustave, predvsem z razorožitvijo.

Notranji minister je slovesno napovedal razorožitev vseh oboroženih organizacij; vlada pripravljala tudi poseben zakon za to. Razorožitev je bila že mnogokrat napovedana, a izvedla je ni nobena vlada. Bureschova je tudi ne bo mogla, ker je prešibka. Glasila Seiplova krila v krščanski socialni stranki so takoj naslepila proti razorožitvi, češ, da ne bo megleče razorožiti socialistov, proti katerim bodo poslej stali heimwehrovi z golimi rokami. Na drugi strani socialisti ne verjamejo, da misli vlada iskreno in ji očitajo, da namerava udariti samo po njih. Zlo se je že tako ukoreninilo, da ga je danes silno težko izriniti. Krivda seveda ne pada izključno na sedanjo vlado, brezdomno je napravil večjo napako tisti kabinet, ki ni zatrl oboroženega paradiranja takoj spočetka. V ustavno urejeni državi naj bo vsak državljani na svojem mestu. Puško naj nosi le vojak in liktorski sveženj je sodnik. Kadar državljani zgubi zaupanje v pravico in v nepristranost upravnih oblastev ter vidi, kako mu drugi sodržavljani nezakonovno krajevo svobodo s silo, potem prične tudi sam stikati za orožjem. Kadar se država odpove svoji glavni nalogi, da zagotovi vsakemu državljanu pravice pred njegovim sodržavljanom in ga ščiti pred zunanjim sovražnikom, tedaj zapade človek instinktu medsebojnega obračunavanja, kakor je v navadi pri primitivnih narodih. Vse kaže, da so v Avstriji in tudi v Nemčiji pozabili na to resnico.

Pustimo ob strani vprašanje, koliko so ti, ki so to oboroževanje trpeli, in tisti, ki so se sami oboroževali, imeli pri tem določene zunanje politične namene, čeprav je tudi to vprašanje za nas kot mejaše nemškega naroda zelo važno. Danes že lahko približemo, da so Avstrijci to oboroženo parade »aufmarsch« in heimwehrovske pustolovščine, silno škodovale v svetu. O tem se je lahko prepričal kanceler Buresch sam te dni v Ženevi. Finančni odbor Zveze narodov je vzel pohvalno na znanje odločne ukrepe avstrijske vlade za uravnoteženje državnega proračuna, kakor so bili znižanje plač državnim nameščencem, skrajšanje izdatkov za pošto in železnico, toda preko te platonične pohvale odbor ni šel. O posojilu, kakor tudi o prostovoljnem moratoriju ni slišal in nekateri avstrijski listi se vprašujejo, ali so bili Bureschovi »uspehi« v Ženevi vredni petnih stroškov. Inozemski kapitalist naloži denar v državi, katere gospodarski in politični položaj je takšen, da mu daje jamstvo pred vsakršnimi tresljaji, ki bi lahko »pravili« v nevarnost njegov denar.

Bureschova vlada ne uživa v inozemstvu dovolj zaupanja, ker se je pokazala na znotraj prešibko; v zunanje političnem pogledu pa ne daje Francozom, ki pridejo v denarnih zadevah prvi v postev, prisotnost dr. Schobra v zunanjem ministertvu dovolj jamstva, da ne bi Avstrija zopet krenila na pot združitev z Nemčijo. Francozi bi mnogo bolj zaupali dr. Seiplu. Ta je takoj spoznal, da mu zunanje politični in s temi združeni finančni neuspehi Bureschove in Schobrove vlade odpirajo pot na vlado. Avstrija potrebuje bolj kakor kdaj prej politika, ki bi mu zaupala Francija, ker edino takšen državnik bi ji lahko izposloval novo posojilo ali vsaj sporazumen moratorij zunanjih dolgov.

Ustanovi se mandžurska država

Velika bitka blizu Harbina -- Zadnja kitajska armada potolčena

London, 20. jan. Potem ko je japonski kabinet poslal v Washington odgovor, da Japonska nima namena kršiti kitajske suverenitete v Mandžuriji in da hoče strogo spoštovati princip svobodne trgovine za vse narode, se zdaj pripravlja, da čimprej uresniči načrt »Svobodne mandžurske republike«, kateri bi se priključila v federativni zvezi mongolska kanata Džehol, Barga in eventualno še Čarhar — država, ki bi po velikosti bila enaka Nemčiji, Franciji in Španiji skupaj.

Na ta način bi se japonska vlada lahko izgovorila, da ona ni kršila suverenitete Kitaja, ker nima nihče pravice braniti Mandžurcem in Mongolom, da se od Kitaja ločijo kakor se je ločila pod protekcijsko sovjetske Rusije leta 1921. od Kitaja »Svobodna mongolska republika Urga«.

Japonska se pri tem lahko sklicuje na neutajljivo dejstvo, da Mandžurci v resnici žele stran od Kitaja, ki je prebivalstvo nečuvno izžemalo, boljše rečeno, naravnost izropal. Guverner Mandžurije je bil sin nasilne rodbine Cansolina, Cansuljan, najbogatejši mož Kitaja, večkratni milijarder, ki je s krvavimi žulji 25 milijonov mandžurskih kmetov in trgovcev vzdrževal armado v svoje samopasne namene in si židal v Pekingu palače, kjer

ima harem, kakor ga nima podobnega noben orientalski despot.

Mandžurci, ki so se izpočetka bali, da ne bi se Cansuljan s pomočjo veselih vrnil in jih pobesil, so zdaj po uspešnih operacijah japonske armade prepričani, da se ne bodo več vrnili pod kitajsko suvereniteto, in so pripravljeni proglasiti neodvisno republiko. Ker pod japonsko okupacijo uživajo mir, ker so Japonci davke znatno znižali in se je trgovina namah poživila, se bodo v začetku organizirali pod zaščito japonske oblasti. Namera, da bi se ustanovilo mandžursko cesarstvo pod bivšim kitajskim cesarjem Pu-Jijem, se je opustila, ker prebivalstvo ne želi dinastije, ki je udan hudim strastem in je čisto pokvarjen ter degeneriran. Tudi bi dinastija pospeševala intrige, nevarne procvitu dežele, ki ima veliko bodočnost.

Za predsednika republike bo najbrže izbran Kitajec Can-Si-Ji, ki še od začetka sodeluje z Japonci in je sedaj guverner v Mukdenu. V Mukdenu se sedaj vršijo konference z najuglednejšimi Kitajci v deželi pa tudi z mongolskimi kani, ki so prišli v to svrhu v Mukden.

Ker je nastopilo milo vreme, se pričene dežele od »paraskih« čet vrši z veliko energijo. »Ro-

parske« čete so v resnici vojski armade Cansuljana, ki se niso mogli rešiti za Veliki zid na staro kitajsko ozemlje in jih japonski letalski in mitraljeski oddelki neusmiljeno po cele stotine enostavno decimirajo bodisi iz zraka bodisi iz ravne zemlje. To iztrebljenje se vrši zlasti v južni Mandžuriji in na zapadu okoli mongolskega mesta Taonan, ki so ga Japonci te dni zavzeli, tako da imajo zdaj vrata odprta v notranjo Mongolijo.

Japonsko armadno poveljstvo je sedaj sklenilo, da pokonča zadnje ostanke bivše kitajske Cansuljanove armade, ki je prezimovala v severni Mandžuriji pod poveljstvom generala Ma-a. Japonska vojska v moči 3 pehotnih brigad in 800 moč konjenice, je večeraj zadel na armado generala Ma-a pri Čiusiju blizu Harbina in jo potolčila. Velika kitajska armada je položila orožje in zbežala v gozdove. General Ma je poslal poveljniku japonskih čet parlamentarje, ki so prosili za premirje.

Med tem sedi v Činčovu »komisija nevtralnih opazovalcev«, ki jo je delegiralo »Društvo narodov« in se strašno dolgočasi. Komisija, ki živi na stroške kitajske vlade Cansuljana, je stala dozdaj že 30.000 mehiških dolarjev, ne da bi Kita, od te komisije imel dozdaj najmanjše koristi...

Evropa naj si sama pomaga

Amerika je užaljena

Pariz, 20. jan. tg. Havas poroča: Ameriško Združeno državo so »poročile« Franciji po svojem pariškem poslaniku, da mora Evropa problem svojih dolgov rešiti brez intervencije Amerike. Amerika razločuje med reparacijami in medzavezniškimi dolgi. Načrt enotne evropske fronte proti Ameriki ni imel nobenega vpliva. Taka generalna rešitev je nemogoča, ker bi nekateri evropski dolžniki prav lahko plačevali. V Ameriki so užaljeni, češ da je Evropa nehvaležna Ameriki, ko je tako generozno sprožila Hooverjev moratorij. Več dolžnikov, posebno Francija, bi prav lahko plačala, če bi zmanjšali svoje izdatke za oboroževanje. Izjema je samo Anglija. Zato dobiva v Ameriki vedno več tat mnenje, naj se Evropa prepusti sama sebi. »Echo de Paris« izjavlja, da je bistvo odklonilne odločitve v Washingtonu bilo samo v tem, da se Nemčiji ne dovoli noben nadaljnji moratorij, ki ne bi našel v Ameriki ravnotežja. Z Rimom in z Londonom so se uvedla pogajanja za skupno fronto držav dolžnic. Končnovejavna odločitev o lausanski konferenci in o reparacijskem problemu bo prišla koncem tedna. V »Journal« izjavlja zaupna oseba, ki je baje v ozkih stikih z berlinsko Wilhelmstrasse, da Nemčija v svojem sedanjem stanju njezorne prenapetosti ne bi mogla prenesti samo provizorične ali nezadostne rešitve reparacijskega problema, h kateri spada tudi

podaljšanje moratorija. Če bi dr. Brüning prišel iz Lausanne praznih rok, bi to brez dvoma povzročilo temeljito spremembo političnega stanja v Nemčiji.

Berlin, 20. jan. tg. »Vossische Zeitung« poroča iz Londona: Anglija je po svojem berlinskem poslaniku siru Rumboldu sondirala, ali bi bila nemška vlada za to, da se podaljša Hooverjev moratorij za eno leto. Dr. Brüning je dal negativen odgovor.

Odmev v Parizu

Pariz, 20. jan. Z. Stališče, ki ga je zavzela ameriška vlada v svojem odgovoru na Lavalovo vprašanje, ni tukaj nikogar iznenadilo. Ni še znano, kaj bo ukrenila francoska vlada, vendar pa se že lahko danes vidi iz komentarja, ki ga prinaša »Excelsior«, da ne bo prišlo do sporazuma, da bi evropske upnice dovolile Nemčiji moratorij za gotovo dobo. Bilo bi brezsmiselno, če bi se Nemčiji dovolil najprej moratorij in bi se šele potem prosilo Ameriko, da tudi ona to stori z vojnimi dolgi. V tem slučaju je mnogo boljše, da ostane vse tako kot je sedaj, in sicer tako dolgo, dokler ameriški narod in ameriški kongres ne bosta uvidela, v kakšno stanje je padla Evropa radi njihovega stališča. Moratorij ni mogoče sprejeti na korist enega in v škodo drugega.

Kaj bo z reparacijsko konferenco

Nemci se branijo ili v Lausanno

London, 20. jan. tg. Anglija se neprestano pričenja, da bi zagotovila sestanek reparacijske konference. Zunanji minister Simon je večeraj konferiral z nemškim poslanikom, obenem pa tudi angleški poslanik v Berlinu z dr. Brüningom. Neprestane konference se vršijo istočasno tudi med Londonom in Parizom. Položaj pa je še vedno tako nejasen, da je bila odpovedana plenarna seja angleškega kabineta, ki je bila določena na danes in bi se imela baviti z reparacijskim vprašanjem.

Berlin, 20. jan. tg. Po zadnjih diplomatskih razgovorih je gotovo, da bo treba opustiti načrt reparacijske konference v Lausanneu. Razpravljati se da samo še o vprašanju, ali bo mogoče, začeti reparacijsko vprašanje v Ženevi par dni pred razorožitveno konferenco. Domneva se, da se bo nemška državna vlada pri vseh teh pogajanjih držala mnenja, da se načelo o nemški plačilni nezmožnosti ne sme poslabšati s kakimi dogovori, kar bi se n. pr. lahko zgodilo, če bi se Hooverjev moratorij nespremenjeno podaljšal z ozirom na določbe Hooverjevega moratorija, kolikor se tičejo plačilnih dolžnosti za nemške državne železnice. V Nemčiji so mnenja, da je sicer sestanek reparacijske konference nujen, toda samo tedaj, če bi ta konferenca res dovela do rešitve reparacijskega vprašanja v smislu priporočil baselskih strokovnjakov. V Berlinu poudarjajo, da traja zaenkrat odgoditev plačevanj še do 1. julija. Pogajanja o poživljanju privatnih inozemskih kreditov pa bodo predvidoma dala kabinetom še načeljno svobodo kretanja. Pričakuje se, da bodo tozadevna pogajanja končana še ta teden in da bodo prinesla zavarovanje privatnih kreditov še za eno leto. V ostalem pa se vidi, da hoče svet že sprejeti

načrt, ki se je pojavil v francoski poslanski zbornici in po katerem naj posebno razsodišče odloči, koliko so dosedanja nemška plačila že dosegla obnovo Francije.

Herriotov načrt za obnovo Evrope

Malo verjelna razorožitev pod okriljem ZN

Belgrad, 20. jan. 1. Nocojšnja »Pravda« objavlja daljši članek voditelja francoske radikalno-socialne stranke, Eduarda Herriota, v katerem sloviti francoski državnik in politik raziskuje mednarodni politični položaj v trenutku, ko se odvijata dve najvažnejši konferenci v povojni zgodovini. Glede reparacij podrtava Herriot dejstvo, da so finančni strokovnjaki v Baslu, natanko proučili položaj nemškega gospodarstva ter se zednili na sledeča dejstva:

1. Da je Nemčija res mnogo trpela od svetovne gospodarske krize radi prehitre izgube inozemskih kreditov. 2. Na drugi strani je tudi res, da so bili umaknjeni inozemski krediti precej nadomeščeni z vedno večjim plasiranjem v izvozni trgovini. 3. Položaj Nemčije ima svoje rodne vzroke poleg svetovnih. Ti vzroki so beg nemškega kapitala v inozemstvo in neverjetno razširjanje z državnimi dohodki, obnova trgovske flote, graditev križarke, graditev državnih poslopj in ustanavljanje državnih podjetij, graditev cest, železnice itd. 4. Da ni pravilno, če bi hotela Nemčija sedaj v dobi gospodarske depresije graditi bodočnost, ker bo preje kot vse druge države našla ravnotežje in to v dobi, ko se bodo druge države že zelo borile. 5. Ker je sedanja svetovna kriza takega značaja, da bi bilo pravilno, če bi se mednarodni dolgi prilagodili temu položaju in se eventualno med seboj črtali. V teh petih točkah vidi Herriot načrt za obnovo Evrope in sveta.

Herriot nadaljuje svoj članek o vprašanju razorožitve in ugotavlja, da so izgledi za razorožitev pod okriljem Zveze narodov postali zelo skromni, kajti Zveza narodov je dobila nedavno v mandžurskem vprašanju tak udarec, da ne bo zlepa vstala. Kaj se pravi zavojevati pokrajino, ki obsega 1 milijon kv. km, ki je torej štirikrat tako velika kakor Jugoslavija, in na kateri prebiva 30 milijonov ljudi? Japonska je govorila o mandžurskih banditih! 30 milijonov banditov, ali je to mo-

Naša delegacija za razorožitveno konferenco

Belgrad, 20. jan. 1. Jutri odpotuje v Ženevo naša delegacija, da se pripravi za razorožitveno konferenco. Za delegacijo so bili že pred šestimi meseci rezervirani prostori v hotelu »Borival«. Vsega bo naša delegacija štela 14 članov, vključno strojepiske in pisarje. Kakor izgleda, bo naše zastopstvo, kateremu se bo pridružil tudi naše stalno zastopstvo pri Zvezi narodov, ostalo v Ženevi nepregotoma do Velike noči. Tedaj se bo bržkone z delom prekinilo, ker se bodo vršile v Franciji splošne volitve v parlament. Konferenca bo počakala izida teh volitev in bo šele potem v novi atmosferi nadaljevala delo do jeseni, nakar bo zopet prekinilo in se bo počakalo na izid volitev nemškega predsednika republike in v pruski deželni zbor. Nato se bo razorožitvena konferenca zopet sestala k jesenskemu zasedanju, da podpiše sporazum, če bo sploh kaj podpisati.

Pasivnost italijanske trgovine

Rim, 20. jan. Z. Uradni listi objavljajo podatke o italijanski trgovinski bilanci za leto 1931. Blaga je bilo uvoženega za 11.624.296.000 lir, izvoz pa je znašal 10.040.148.000 lir, ark pomeni, da je italijanska trgovinska bilanca pasiva za 1.584.148 tisoč lir.

New York v finančni stiski

Pariz, 20. jan. Z. »Petit Parisien« poroča iz New Yorka, da se nahaja mesto New York v težki denarni zadregi. Od 1. januarja naprej ni mesto plačalo še nobenega računa. Mesto je svoječasno vzelo 90-dnevni kredit v znesku 32 milj. dolarjev, ki ga zdaj ne more plačati. Načelnik mesta se je prišel pogajati z različnimi bankami, da bi se mestu to posojilo podaljšalo, kar pa so banke odklonile.

Min. predsednik je odpotoval

Belgrad, 20. jan. AA. Predsednik ministrskega sveta g. Peter Živković je odpotoval za nekaj časa.

Nemci v Španiji

Barcelona, 20. jan. AA. Stavka revolucionarnega znatnega je izbruhila v premočniku Figols. 600 delavcev se je polastilo orožja civilne garde in napadlo oddelke vojske. Vojski so se morali umakniti v vojašnico, kjer so čakali na ojačanja. Tekstilni delavci v Bergi so takisto stopili v stavko, razdeljali skladišča in se polastili živil.

Usoda španskih jezuitov

Madrid, 20. jan. AA. Odbor pravnikov, ki ga je imenovala španska vlada, je ugotovila, da se 26 španske ustave, ki govori o razpustitvi verskih družb, nanaša tudi na jezuitski red. Zato bo po vsej verjetnosti pravosodno ministrstvo v kratkem izdalo odredbo o razpustu omenjenega meniškega reda.

Rusiji se nič ne mudi

Pogajanja z Romunijo vnovič odgodena — Rusija se pogaja z Japonsko

Romunija zelo nervozna

Pariz, 20. jan. Tukajšnji vojaški krogi, ki imajo znaten vpliv zlasti na smer zunanje politike, niso simpatično sprejeli ideje o paktu med Rusijo in Francijo na eni ter med Rusijo in zaveznicami Francije na vzhodu na drugi strani. Znano je, da sta generalissimo francoske armade Weygand in maršal Pétain odločna nasprotnika tega načrta, ki sta ga spočela gospod. Berthelot, spiritus rector Zunanjega urada, in sovjetski poslanik v Parizu Dogaevskij.

Razpoloženje vodilnih činiteljev francoske armade odseva list »La France Militaire«, ki opozarja, da se Rusija ne zavezuje, da bo brezpogojno spoštovala ozemlje svojih sopogodbenic (mišljena je Besarabija), sama pa od njih zahteva posebne klavzule, ki naj Rusiji jamčijo varnost njenega ozemlja. Tako iz glasila francoskega vrhovnega generalnega štaba prvič izvevmo, da sovjetska diplomacija v pogajanjih s Finsko, ki se ima z ostalimi baltičnimi državami pridružiti paktu med Rusijo in Francijo oziroma Poljsko in Romunijo, zahteva, da Finska na obmejni reki Pečengji ne sme imeti nobenih letal, monitorjev ali podvodnih čolnov. Finska, Estonija in Latvija naj se zavežejo, da bodo v slučaju vojne, ki bi jo imela Rusija s kakšno državo nepogodbenico, preprečile sovražniku Rusije vsak dohod v Finski zaliv ali v luke Riškega zaliva. Ako zahteva Rusija od svojih sopogodbenic take dragocene in važne garancije — pravi La France Militaire — je najmanj, kar morejo le-te od

nje kot koncesijo zahtevati, da prizna obstoječo mejo z Romunijo, kakor so jo priznale vse velicele. Brez te garancije bi pakt z Rusijo ne imel pravnobene realnega pomena za Francijo in njene zaveznice, saj bi tudi v slučaju, da se Rusija Besarabije odreče, Romunija ne mogla preveč zaupati zagotovitvi Sovjetov, da ne bodo podpirali komunistične propagande v njenih mejah.

Ti argumenti francoskih vojaških krogov seveda pomenijo močno oporo za Romunijo, da v pogajanjih z delegatom Sovjetov v Rigi ne odnehajo od zahteve po priznanju romunske suverenitete nad Besarabijo, tembolj, ker Rusija za slučaj konflikta z Japonsko, s katerim je treba računati, nujno rabi sigurnosti, da je kdo ne napade za hrbtom. Zato so se — kakor se ve iz zanesljivih virov — nekateri vplivni sovjetski politiki res že sprijaznili z mislijo, da naj se Rusija odpove Besarabiji, toda le za ceno velikih političnih in gospodarskih kompenzacij; v prvi vrsti Sovjeti krvavo rabijo velikega dolgoročnega posojila od Francije.

Struja, ki pa je proti vsaki koncesiji v Besarabkem vprašanju, je v sovjetski vladi močnejša, in temu je pripisovati, da je Litvinov japonskemu ministru za zunanje zadeve g. Jošisavi ponudil pakt o nenapadanju, obenem pa se informiral, ali ne bi mogla Sovjetom posoditi potrebnega kredita Japonska. Japonsko javno mnenje je sicer proti takemu paktu, toda kdor pozna premetenost japonske diplomacije, dobro ve, da se Japonska kaže nedo-

stopno samo zaradi tega, da od Rusije več izmehčari. Čeprav si interesi Rusije in Japonske v Mandžuriji in Mongoliji hudo nasprotujejo, tozadeven aranžman nikakor ni izključen. Zato se ruskim diplomatom prav nič ne mudi s podpisom pakta z Romunijo in so bukreški vladi zopet sporočili, da naj počaka, dokler se Sovjeti definitivno ne odločijo.

Ta odgoditev je povzročila v Bukarešti veliko nervoznost, ker je besarabski problem ravno v sedanjem trenutku, ko vlada v Besarabiji neznosno stanje, zelo akuten. Zavlačevanje Sovjetov daje besarabskim malkontentom, to je ogromni večini prebivalstva, vedno novega poguma za prevratno propagando, ki jo kroti Romunija le z največjimi denarnimi žrtvami, ker mora imeti v Besarabiji mobilizirano veliko vojaško silo. Tega romunski budžet nikakor več ne prenesa brez pomoči Francije, kjer pa vlada in finančni krogi silijo na mirno rešitev in na kompromis z Rusijo ter svetujejo, naj bi Romunija ne vztrajala na izrecnem formalnem priznanju Besarabije. Francoski vojaški krogi so seveda nespornega mnenja, češ, da je projekt pakta z Rusijo sploh zapuščina nesrečnega gnilega pacifizma gospoda Brianda.

Bukarešt, 20. jan. AA. Listi napovedujejo, da bo zunanji minister princ Ghika porabil februarja meseca v Ženevi priliko, da nadaljuje z Litvinovom pogajanja z Rusijo. Sedanja romunsko-ruska pogajanja so prišla na mrtvo točko zaradi tega, ker Rusija neče odnehati.

Kitajsko ljudstvo trpi molče...

50 milijonov beguncev

Pretrpetljivo in obenem upalno sliko o življenju ljudskih množic na Kitajskem, na katere padajo neizmerno nesreče, podaja v svojem poročilu dr. Antonutti, tajnik apost. delegature v Pekingu. Dr. Antonutti je po nalogu nadškofa Costantinija lani meseca oktobra in novembra prepotoval vse pokrajine, ki so bile prizadete po povodnji ali so jih opustošili komunisti. Dr. Antonutti pripoveduje:

Komaj si je moglo predstavljati posledice katastrofe, ki je zadela pokrajino ob reki Jangce. To ozemlje je tako veliko kakor cela Italija in vsi pridelki na tem ozemlju so bili za eno leto izgubljeni. Vrhu tega so pa množična podedelstva in industrijska središča za vedno uničena. Desetisoče človeških življenj je požrla voda in za njo kužne bolezni. Po vladnih podatkih je znašalo število beguncev 50 milj. in od teh je več milijonov še danes brez doma ter prebivajo po majhnih čolnih ali slannatih utah. Gorje dosegla vsek v tem žilinskem času. In v tem, ko se še niso zacelile rane zadnje meščanske vojne, nastaja položaj zaradi kitajsko-japonskega spora v Mandžuriji in zaradi gospodovanja vedno drzejših in številnejših komunističnih roparskih krdel še obupnejši in zapletenejši.

Stradajočim brezposelnim množicam preostaja samo izbira med bedo in smrtjo ter banditstvom. Seveda se večinoma odločijo za roparstvo.

Kitajska vlada se nedvomno zaveda vse strahote katastrofe, ki je opustošila deželo v tako težavem in nevarnem trenutku. Z najboljšo voljo se je lotila pomožne akcije. In na pomoč ji je priskočilo celokupno prebivalstvo. Kitajci in tuji brez vsakega razločka so pomagali. Seveda sprito ogromnih razdalj in nezadostnih ter porušeni prometnih sredstev pomoč ni dosegala potrebe. Kljub temu je treba priznati kitajski vladi, da je s plemenito pomočjo celokupnega naroda pokazala res vzorno delavnost in vnemo.

Seveda so trpeli in še trpe tudi misijoni, ki žive sredi prizadete ljudstva. So pa misijoni ob tej priliki tudi znova podali dokaz, da zahteva ta poklic žrtvopolno življenje. Prejel sem številne spontane izjave, in poganske oblasti same so mi izjavljale, da so stali misijonarji v prvih vrstah, ko je bilo treba lajšati moralo in gnotno bedo. Ko je nastopila povodenj, so odprli žrtvam svoje bolnice, cerkve in zavode in jih reševali iz zasilnih skrivališč in zatočišč. Sv. oče sam je bil med prvimi darovalci za ponesrečene v kitajski vlada se mu je zahvalila v prirčni brzojavki. Na željo osrednjih oblasti je bil v narodni pomočni odbor poklican kitajski pater Jaquinot. V hankovskem pokrajinskem pomočnem odboru so izročili tajništvo nekemu franciskanu. Tudi po vseh prefekturah so prilegnili v pomožne odbore katoliške duhovnike. Od škofa do zadnje katehistinje je bilo vse cerkveno osebje na delu za odpomok žrtvam povodnji. Apostolski delegat je pozval vse kitajske katoličane na sodelovanje. Uspeh je bil izredno zadovoljiv. Nešteti darovi, začeni od darov najmanjših in največjih misijonov v notranosti dežele do velikih zneskov, kakor ga je daroval n. pr. Lopahong, premožni voditelj katolikov v Šanghaju, so pričali o karitativnem duhu mlade kitajske cerkve. V malem mestu Kin-šen (Hupeh), se je odpravil na dan, ko je po dveh mesecih vodovje oteklo, mandarin s celokupnim prebivalstvom na katoliško misijonsko postajo in izročil tam s tradicionalno kitajsko slovesnostjo sliko z napisom: »Nad brezupnimi begovci Hana se razliva blagodišeči vonj Vaše Karitastike Podobnih zgledov bi mogel še mnogo navesti.

Komaj sem bil dospel v Hankov, ko mi je zašel v eni izmed begunskih bolnišnic neki poganski zdravnik z ganjenim glasom pripovedovati o škofu Massiju, ki se je ob nastopu katastrofe takoj sam postavil na čelo akcije. Vsem je dalja zglede in vsak dan v čolnu obiskoval vse misijonske pomožne ustanove, nadzoroval njih delo in tolažil žrtve. Iz rušev se poslopji je osebno reševal nesrečnike. Vsakomur je znano, da je misijon dom Karitas. Videl sem, kako oblegajo nesrečniki misijone od jutra do noči. Misijonarji in sestre, Kitajci in inozemci, delujejo neumorno. Kanosijanke so se junaško žrtvovali. Na stotine otrok so prenesle iz poplavljenih srotišnic na varna mesta. Mlada kitajska učiteljica je na hrbtu prenesla 80 metrov daleč v bolnišnico 17 starih oseb in bredla pri tem vodo skoraj do ramen. Neki član diplomatskega zbora v Hankovu je izrazil svoje občudovanje o kitajskih franciskankah, katerim so poganske oblasti izročile vodstvo

lazareta. V Hanjangu je nekaj tisoč kristjanov, ki so morali bežati iz opustošenih mest, ustanovilo novo župnijo, katere vodstvo so prevzeli ameriški misijonarji. V Vuhangu je škof Espelage vsak dan osebno razdeljeval beguncem riž. V Hankovu sem neki dan v predmestju naletel na razgrajajočo drhal, sredi nje pa sta dve frančiškanki obvezovali ranjence. Vsak dan odhajajo sestre molče iz svojih samostanov, da sredi tolike bede dele zaklade krščanske ljubezni.

Na najvišjih točkah, kamor divjajoče vode niso dosegle, ob železniških naspih, na pokopaliških gričih, žive preostali, skupaj z mrtvimi, ki počivajo tu. Življenje, ki je neprestano izpostavljeno vsem mogočim nevarnostim. Nahajamo se sredi naroda, ki se dobesedno bori za svoj obstanek. Skromni in štedljivi po naravi, ti ljudje ne poznajo skrbi za »jutric. Njihova edina želja je, da bi ti tragični dnevi minili. Zdi se, da se pokore te človeške množice tudi v nesreči svojim tisočletnim tradicijam potrpežljivosti. Do danes so ti ljudje, prevzeti od duha požrtvovanja ali skoraj nezavesno, fatalistično trpe, vsemu kljubovali... Toda ta brezbržna in resignirana masa more od trenutka do trenutka vzplameneti... Kaj potem?

Izseljeniško vprašanje - narodno vprašanje

Statistični podatki o izseljenih

Ljubljana, 20. januarja.

Izseljeniško vprašanje je eno najbolj bolečnih vprašanj našega naroda. Dolgo smo to vprašanje, ki je za nas obstajalo že davno pred vojno, zanemarjali. Po vojni se je v tem oziru spremenilo mnogo na boljše. Narodni izseljeniški odbor, Družba sv. Rafaela in izseljeniški komisariat tesno sodelujejo in so dosegli najmanj to, da naša javnost gleda na naše izseljeniško vprašanje vestneje ter vsaj računata, kakšna je bilanca v tem pogledu. Primerja z dejanskimi stroški dobiček in izgubo.

Vsa na zunanji je bila naša izseljeniška bilanca aktivna od l. 1920 naprej. Izseljenci so v vseh deželah, kamor se selijo Slovenci, našli delo in primeren zaslužek. V domovino so prihajala ugodna poročila. In tudi denarne pošiljke! V Zedinjenih državah Sev. Amerike so naši ljudje zaslužili dnevno po 5 dolarjev, to je nad 250 Din. V Kanadi po 4 dolarje, v Argentini po 200 Din, v Avstraliji 1 funt, to je okoli 270 Din. V Nemčiji so naši rudarji živeli udobno, zlasti so bili z rentami preskrbljeni na starost. Francija je plačala rudarjem in tovarniškim delavcem še enkrat toliko kakor domača podjetja. Holandska je plačala nad 120 Din dnevno. Umevno je torej, da se naše ljudstvo v prvih letih kar v trumah selilo v tujino in da je pričelo na deželi primanjkovati delavnih moči. Beg je bil tudi močan s kmetij. Te izseljence so nadomestili Primorci, Prekmurci in pa delavci iz južnih delov države. Tukaj navajamo statistiko, ki nam jo je iz prijaznosti odstopil izseljeniški komisar g. Fink. Izselilo se je iz dravske banovine:

Leto	Zed. drž. Amerike	Kanada	Argentina in sploh Juž. Amerika	Skupaj
1923	874	39	10	923
1924	546	192	12	750
1925	888	167	31	1106
1926	788	567	32	1387
1927	996	542	343	1881
1928	853	647	353	1853
1929	787	145	96	1028
1930	869	86	91	1046
1931	509	30	3	542

Skupno se je torej izselilo v navedenih letih iz domovine okoli 10.500 oseb. Sedaj pa računamo, da je moral vsak izseljenec porabiti za vrnjo po morju, za potne liste in druge potrebščine vsaj 10.000 Din, skupno so torej izseljenci samo za pot porabili najmanj 105 milijonov dinarjev. Toliko je moral naš narod plačati za izseljevanje v gotovini! Koliko pa še v blagu, zdravju in zamudi dela doma in nazadnje tudi na življenju. Prav imajo tisti, ki trdijo, da je izseljevanje — narodna bolezen in narodna rana, ki jo je treba zdraviti.

Kakor vidimo iz omenjenih statističnih podatkov, je izseljevanje zaradi zelo neugodnih delovnih razmer v deželah naše emigracije sedaj skoraj povsem prenehalo. V zadnjem času so se izselili samo taki, ki so bili že izseljenci in ki imajo zveze v Ameriki, Kanadi in drugod.

Čeka lovi emigrante

Bukarešt, 20. jan. Ž. V zadevi komunističnega terorizma v Konstanci se čujejo še sledeče podrobnosti: Oblasti so aretirale 30 oseb, ki so prispele z rusko ladjo »Filomena«. Ti ljudje so imeli zapoved, da odvedejo visoko osebnost iz političnega življenja bivše carske Rusije. Čeka je zasledovala to osebo v Parizu, ko se je preselil v Berlin, so mu bili tudi tam vedno za petami, isto se je zgodilo tudi, ko je odšel na Dunaj in Bukarešt. Nekega dne je prišla k visokemu ruskemu emigrantu elegantna dama, ki mu je sporočila, da ga pričakuje v Konstanci neki znanec in sorojak. Ker se mu je zaveda zdelo precej sumljivo, jo je prijavil policiji, ki mu je rekla, naj se pozivu odzove in naj gre v Konstanco. Ko je sedel v avtomobil, sta bila v njem dva agenta Čeke, ki sta ga takoj zvezala in v hitrem tempu zadržala proti Konstanci. V Konstanci pa so jih pričakovali romunsko-ruski detektivji, ki so vse skupaj aretirali. Istočasno je bilo aretirano tudi vse osebje omenjene ladje.

Drobne vesti

London, 20. jan. AA. Iz Bombaya poročajo, da so tam aretirali prvaka nacionalističnega kongresa v Bengaliji Sena Gupta.

London, 20. jan. AA. Gospodarska liga je povabila g. Hitlerja, naj pride v Lnodon, da bi tam predaval o političnih in gospodarskih razmerah.

Izseljencem sedaj grozi nekaj hujšega. V Zedinjenih državah Amerike, v Kanadi, in Argentini namreč nameravajo iznemore repatriirati in deportirati. V Nemčiji je sedaj okoli 1300 slovenskih rudarjev brez dela, z družinskimi člani je to okoli 5000 oseb. Tem najbolj resno grozi repatriacija. Kam bomo z njimi v domovini, še ni točno določeno. Najbrže jih bodo oblasti poslale v njih pristojne občine, odkoder se bodo razšli na razne kraje s trehobom za kruhom. Umesna bi bila zlasti notranja kolonizacija. Do sedaj je Nemčija repatriirala po večini izseljence, ki so doma iz savske, drinske in primorske banovine, medtem ko izseljenci iz dravske banovine l. 1931 niso bili preveč občutno prizadeti.

Leta 1931 se je za stalno vrnilo v dravsko banovino iz Zedinjenih držav Severne Amerike 58 izseljencev, iz Kanade 41, iz Argentine 60, iz Francije 61, iz Nemčije 20, iz Belgije, Holandske in drugih držav 92 oseb. Skupno se je torej vrnilo lani za stalno 332 naših ljudi. V primeri e skupnim številom naših izseljencev, ki jih cenimo na okoli 400.000 ljudi, je to zelo malo. Če se razmere v deželah, kjer bivajo naši izseljenci, ne bodo izboljšale, se bo vračanje v domovino tako stopnjevalo, kakor se je v ugodnih letih stopnjevalo izseljevanje. Gorostasten pa bo efekt za državo. Med tem, ko so izseljenci sami plačevali stroške za izseljevanje, bo morala sedaj drage stroške repatriacije in deportacije plačevati država. Narodno premoženje je res izgubilo tedaj 105 milijonov dinarjev, vendar pa je država na glavarini in drugih pristojbinah sprejela okoli 3 milijone dinarjev. Po vrhu tega pa bo domovini naložena težka skrb za onemogle in bolne repatriirane izseljence.

Važna naredba

Belgrad, 20. jan. AA. Na podlagi odstavka 3 čl. 4 zakona o organizaciji finančne uprave je odredil finančni minister, da se odseka za samoupravne finance in za finančno kontrolo prenese iz sistema splošnega oddelka v sistem davčnega oddelka finančnega ministrstva.

Obrtniška konferenca

Sarajevo, 20. jan. AA. V nedeljo 24. t. m. bo v Slavonjskem brodu konferenca delegatov obrtniških ustanov iz vse države. Na konferenci bodo razpravljali o pravilnikih za izvršitev novega zakona o delavnicah (radnje). Tudi sarajevska trgovska zbornica pošlje na to konferenco svojega delegata.

Belgrad, 20. jan. 1. Prosvetni minister je misljenja, da se odredba o celodnevni pouku ne more spremeniti in s tem odpade privatno podučevanje učencev po profesorjih istih šol.

Belgrad, 20. jan. AA. V ministru za knjižništvo so dokončali načrt pravilnika za izvršitev zakona o pospejevanju živinoreje. Pravilnik je poslan kraljevskim banskim upravam v presojo, da ga bo moči čimprej razglasiti.

Belgrad, 20. jan. 1. Trgovinski minister je potrdil naredbo bana dravske banovine, po kateri se vzame koncesija (iskar) Misijonske družbe v Grobljah pri Domžalah.

Breslitolovski proces

Ze smo omenili, kako izredno presenečenje je izzvala obsodba poljske parlamentarne opozicije ne samo na Poljskem, kjer listi o stvari ne smejo kaj pisati, ampak tudi v vsem civiliziranem svetu, zlasti že v onih državah, kjer je Poljska dosedaj uživala vse simpatije. Kot ponoven dokaz neugodnega razpoloženja navajamo dobesedno uvodnik, ki ga je 19. t. m. objavil »Journal de Geneve«, ki ga moramo smatrati za oficijno glasilo Zveze narodov.

Brez dvoma bo še v spominu, kako je maršal Pilsudski l. 1930., potem, ko se je naveličal parlamenta, sklenil, da si pusti izvolitve drugega, ki bo voljno orodje v njegovih rokah; in ker je želja maršala še tudi zapoved za vlado, je le-ta uporabila vsa sredstva, da je bil izvoljen sejm po maršalovi želji — vsa sredstva brez izjeme.

Od teh sredstev je bil eden najbolj genialnih, čeprav manj običajnih, da so dva meseca pred volitvami aretirali vse voditelje opozicije. Sicer poznamo ta postopek že iz drugih dežel: tako so n. pr. v Romuniji ta reč stalno prakticirali. Toda običajno se pridržijo kandidati v zaporu le toliko časa, da ne morejo kontrolirati volilnih operacij. Na Poljskem pa so bili v tem pogledu bolj rafinirani. Voditelje opozicije so dali zapreti že 10. septembra, med tem ko so se volitve vršile šele v novembru. V lajnem zaporu so jih obdržali več mesecev. Maršal se je izjavil, da jih je dal aretirati radi tega, »da jih nauči discipline«. Da bi jih pozneje še bolj diskreditiral, je proti njim dvignil obtožbo, ne radi političnih zločinov, ampak da so ogrožali javno pravo, kar se je seveda pozneje izkazalo kot navadna izmišljotina.

Toda to ni še vse nič! Zapor v trdnjavi Brest-Litovsk, kjer so mesece sedeli v ječi bivši ministri predsednik Witoš, potem stari gospod Liebermann, ki je zastopal Poljsko na mirovni konferenci in je kot njen delegat podpisal versailleski mir, dalje Korfanty, voditelj krščanskih demokratov, ki ga je Poljska leta proslavljala, da ji je s svojo odločnostjo in neustrašnostjo v odločilnem trenutku rešil Šlezijo — je pokazal, da so bili ti odlični patrioti in še desetina drugih izpostavljeni neverjetnim telesnim in duševnim mukam. Sicer je le preveč res, da se pri vseh narodih dobe ljudje sadističnega temperamenta, ki se razdvijajo, kakor hitro zadobe vsoblast nad sovražniki. Toda take stvari, ki so stružne celo v vojnem času, so še grozovitejše, kadar se izvajajo z državno avtoriteto.

Predsednik poljskega sejma Slawek je na neko interpelacijo radi takšnega postopanja zagovarjal komandanta utrdbe Kostek-Biernackega. Še več! Možak je bil celo odklikovan in je odšel kot vojvoda v Vilno. Torej ni mogoče govoriti o kakli osebni krivdi, temveč gre za sistem, ko je hotela vlada fizično in moralno zlomiti vse, ki so imeli avtoriteto med narodom in ki bi prej ali slej utegnili dobiti oblast v roke.

Končno so bili jelniki časno izpuščeni na svobodo. Vsi so bili fizično strti, toda ne premagani. Sedaj jih je morala vlada postaviti pred sodišče in dvigniti obtožbo. Proces se je pričel 26. oktobra, torej več kot eno leto pozneje, ko so bili vrženi v ječo, in je bil te dni zaključen s tem, da je bila večina obtožencev obsojena.

Vlada jih tokrat ni več tožila radi ogrožanja javnega prava, kar je dokaz, da je bila to le izmišljotina, prikrivanja za volitve. Tokrat jim je napravila zaroto zoper varnost države in zločin veleizdaje. Ožitek se je opiral na resolucije kongresa v Krakovu, kjer je opozicija zborovala junija l. 1930 in pripravljala volilno kampanjo.

Kongres je bil javen in sklepil nikakor niso šli preko meja dovoljene politične borbe. Sodišče je zaslišalo 330 prič in obtožba se je dobesedno zrušila. Pierre Bernus, urednik »Journal des Debats«, kateremu se nikakor ne more očitati, da ne bi gojil najtoplejših simpatij do Poljske, je na podlagi objektivnega in stvarnega zapiska o debatah, ki so se na tem kongresu vršile, zapisal, da so bile izjave gotovih prič potrjene.

Obsodba navidez ni težka, toda je mnogo pretežka za one, ki so nedolžni. Zapor 18 mesecev do 3 let je v teh razmerah za te ljudi pravi pekel, za mnoge pa morda smrt. Kar je nameravala vlada v prvi vrsti, to je, da je hotela obtožence opirati državljanskih pravic, to se ji je žal posrečilo, kar dokazuje, da je poldrogno stoletje tiranije, ki je težila nad poljskim narodom, zapustila v poljski upravi le preveč žalostnih sledov in nagnjenj do posnemanja enakih metod.

Mi se vzdramo, da bi iz tega obžalovanja vrednega dejstva delali splošne konkluzije. Toda ne moremo se vzdrami, da ne bi ugotovili, da se je poljskemu narodu, ki za te stvari ni odgovoren, zgodila velika krivica. Poljska, ki se je dvignila radi simpatij vsega sveta — ne da bi pozabljali njeno lastno življenjsko silo — bo še dolgo časa nujno navezana na te simpatije. Od vseh strani je ogrožena in se bo v takem položaju težko vzdržala, če ji ne bodo aktivno pomagali narodi, ki sicer na njenem obstanku niso direktno zainteresirani. V tem smislu ima Pierre Bernus popolnoma prav — on, ki je za nedotakljivost meja — ako kliče pred obsodbo poljsko justico. Mi popolnoma delimo njegovo mišljenje, ki si tudi ne želimo nasilnih sprememb v mejah.

Poljska vlada je storila zločin proti svojemmu narodu, ker je, hoteč zadostiti notranjopolitičnim ciljem, pustila, da je zatemnela sveta slika, ki si jo je Evropa že od nekdaj stvorila o zatirani Poljski. Take stvari, kakor je breslitolovski proces ali pa »pomirjenje« Galicije, s čemer se je Zveza narodov morala že tudi pečati, delajo Poljski ogromno krivico in nepopravljivo škodo.

Ne vemo, v kaki meri je maršal Pilsudski osebno odgovoren. Je-li sploh še v stanju voditi vlado? Morda pa je postal le še mit, zastava, nekakšna fasada, za katero počenjajo famozni »polkovniki«, ki uživajo njegovo zaupanje, vse te stvari v njegovem imenu.

Sicer pa to ni važno. Važna so le dejstva. Vsem tistim pa, ki pravijo, da te stvari sredi sveta, ki se ruši, niso važne in da ne zaslužijo, da se ob njih nomudimo, odgovarjamo z znamenitim izrekom, ki se v zlatih črkah blesti na Hofburgu: »Justitia fundatamentum regnorum!«

Dunajska vremenska napoved. Ne bo nobene bistvene spremembe vzhodnega vremena.

O težkem položaju mladih zdravnikov

V torek 19. januarja so imeli mladi neplačani zdravniki v Ljubljani zborovanje. Razpravljali so o nevdzdržnem položaju, ki je nastal v zadnjem času. Morda bo to dejstvo marsikoga iznenadilo, še bolj bi se pa začudil, če bi poznal dejanske razmere.

Medicinski studij je najdaljši, najtežji, najdražji. Nihče izmed lajkov ne more vedeti, koliko tisoč strani učbenikov mora preštudirati mladi človek, ki se je posvetil proučevanju prirode, človeka, človekove duše in človeškega trpljenja, koliko eto ur je moral presedeti ob težkem delu po laboratorijih, institutih in klinikah zato, da bi pozneje pomagal svojemu ljudstvu. Sedanji naraščaj zdravnikov je študiral poln idealov in ni mu bilo za to, da bi si nekoč nagrabil denarja. Sedanji naraščaj ni izšel iz kake bogate aristokracije, ampak iz našega preprostega stanu, poznavajoč vse trpljenje in potrebe svojega ljudstva in pripravljen posvetiti sebi in svoje delo njemu v blagor in v procvit znanosti, v čemer so ga vzpodbujali tudi profesorji našega mladega vseučilišča. Ta naraščaj je študiral v polni bedi, v neprestani borbi za vsakdanji kruh in strahoval po stanovanjih, ki bi se jih ustrašili tudi najmanj razvajan človek. Vendar ni duh te mladine klonil nikdar, niti v tujini, kjer je nadaljevala v Ljubljani započeti študij. Profesorji raznih vseučilišč so izrazili tej mladini popolno priznanje. Po maturi je trajal ta študij šest let, potem je prišla vojaška doba in na koncu vsega

največje razočaranje, ki ga more doživeti mlad človek.

Danes dela dvajset mladih zdravnikov v naših bolnišnicah popolnoma brezplačno. Ne dobijo v bolnišnicah niti brezplačnega stanovanja in hrane. Vsakdo, ki je ležal že v bolnišnici, mora priznati, da je malokatera služba tako težka, kakor služba zdravnika v bolnišnici. Ti mladi zdravniki morajo delati daleč čez določene ure, morajo prečuti marsikatero noč. Bolnikov je mnogo, premnogo. Ni res, da so zasedena vsa zdravniška mesta v naših bolnišnicah. V naših bolnišnicah je premalo zdravnikov in izmed teh jih je še toliko neplačanih. Res je, da morajo ti mladi neplačani zdravniki delati čez mero. Težko delo je poplačano samo s cinizmom, nikakor pa s tem, s čemer bi moralo biti plačano. Mi mladi zdravniki ne zahtevamo nikakih sijajnih honorarjev, ampak le to, kar zahteva lahko vsak človek za pošteno delo, to je eksistenčni minimum za življenje. Za enkrat še ne moremo zahtevati poleg eksistenčnega minimuma toliko več, da bi si mogli nabaviti še potrebne literature za nadaljnji študij, ki bi ga vršili poleg dela. Le verjemite, da zahtevamo malo in da s tem ne bo plačan naš idealizem in delo.

Mladi zdravniki so zborovali in sklenili podvzeti vse možne korake. Nezapaženi v svojem delu in trudu so čakali dolgo. Zdaj naj bo enkrat tudi upanja in čakanja dosti!

V imenu neplačanih zdravnikov:
Dr. B. Magajna.

Varujte Vašo kožo
s tem da uporabljate
NIVEA-CREME
pred slabim in mrzlim vremenom, da ne poka in ne postane hrapava. Nadrinite Vašo kožo vsak večer, preden greste na počitek temeljito z Nivea-Creme. Tkanine postanejo s tem mladostno napete, koža pa močna in prožna. Veter in slabo vreme ji ne morejo več škoditi. Nadrinite pa tudi podnevi, preden odidete na prosto, lice in roke z Nivea-Creme. Ta krema namreč ne zapusti nikak sijaj, ter Vam nudi oni sveži in mladostni izgled, ki ga mi vsi tako radi imamo. Razlika nasproti luksuznim kremam: Najvišji učinek ali ceneje.

Nivea-Creme: Din 5.00—22.00
Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

Slovenija v zrcalu sodnih števil

Ljubljana, 20. januarja.

Vse ozemlje dravske banovine spada v jurisdikcijskem pogledu pod območje višjega deželnega sodišča, ki je bilo v Ljubljani ustanovljeno šele leta 1918. tik po prevratu, dočim so prej naši kraji spadali pod Gradec in se je že pred vojno vodila borba za osamosvojitve naših sodišč izpod diktata graškega višjega deželnega sodišča, ki je nadzorovalo tudi okrajna sodišča v Postojni, Vipavi in Ilirski Bistrici. Vsako leto sredi januarja sestavi višje deželno sodišče sumarni izkaz poslov pri vseh njemu podrejenih zbornih in okrajnih sodiščih. Tak izkaz je sestavilo tudi leto za lanske poslovno dobo. Vsebuje prav eame, suhoparne številke, ki pa dajejo zanimivo sliko, kako so se ljudje v dravski banovini pravi, kako so tožbe, zlasti menične naraščale in kako se je tudi razpasla kriminaliteta, ki jo v mnogih krajih podpira osobito demon alkohola.

Danes se omejujemo le na statistiko o civilnih pravnih in drugih zadevah. V dravski banovini so 4 zborna sodišča: deželno v Ljubljani in okrajna v Mariboru, Celju in Novem mestu. Pri teh sodiščih so lani tekale velike pravde, ko se je šlo tudi za milijonske vrednosti. Sploh razsojajo sodišča o pravnih, kjer se ljudje tožijo za več kakor 6250 Din. Mnoge pravde so jako dolgotrajne. Pri ljubljanskem sodišču traja n. pr. neka pravda zaradi gozda že 10 let. In še ni končana. Stroški so ogromni. Velike pravde se od leta do leta vedno bolj množijo. Navajamo le podatke za zadnja 3 leta. Pri vseh 4 zbornih sodiščih je leta 1929, bilo 2952 pravnih, leta 1930, že 3083, toda lani kar 3452. Na posamezna sodišča — v oklepajih sploh so označeni podatki iz leta 1930. — se civilne pravde razdele: Ljubljana 1408 (113), Maribor 1192 (594), Celje 582 (544) in Novo mesto 270 (296). Zborna sodišča so lani dovolila le 17 eksekucij, dočim pred lanskim 411. Zemljknišnih vlog pa je bilo samo 435, dočim pred lanskim 3898. Vzrok je v tem, da so se zemljiške knjige združile in so ostale pri zbornih sodiščih samo tako zvane deželne deske za veleposredstva, osobito fidejkomise.

Vsa okrajna sodišča, ki jih je 39 v dravski banovini, so bila močno obremenjena s delom, ki se prav tako od leta do leta bolj kopiči. Na deželi so se razpasle civilne pravde, osobito v nekaterih okrajih. Pomnožile so se kar za nekaj 100. Civilnih pravnih do zneska 6250 Din je bilo lani pri vseh okrajnih sodiščih 30.511. Te pravde so se napram letu 1930 pomnožile kar za 5698, a napram letu 1929 celo za 6023. Mnogi pravdarji gonijo svojo zadevo do skrajnosti, čeprav stanejo mnogo tisočakov. Za vzgled, kako se pravi pravda, navajamo slučaj izpred ljubljanskega okrajnega sodišča. Neki posestnik je lani kupil na ljubljanskem sejmu 10 let staro kravo, pšeničnorjave barve, ki je bila

po zunanosti prav lepa. Prodajalec mu je zatrjeval, da ima kravo do 10 litrov mleka na dan in če jo bo še krnil, celo 14 litrov. Izkazalo pa se je, da ni imela krava niti poldrugi liter mleka na dan. Posesnik s Posavja je prodajalca, živinskega trgovca tožil na razveljavljenje pogodbe in povrnitev kupnine 3380 Din. Začeli so se pravičati do zadnje instance. Pravdo je dobil Posavčan kupec krave. Stroški so narasli na približno 13.000 Din. Krava je bila pred dnevi na držabi prodana za 1110 Din, a se še pravičata za stroške krmljenja. Bagatelnih tožb je bilo lani 1363 (1029).

Silno so se pomnožile eksekucije. Pri okrajnih sodiščih je bilo lani podanih 61.787 izvršilnih predlogov, za 5884 več kakor pred lanskim. Tudi zemljiške knjige kažejo zanimivo sliko sedanjih gospodarskih težav. Lani je bilo vseh zemljknišnih vlog 72.911, nasprotno pred lanskim 65.990. Koliko je bilo v dravski banovini vključenih raznih posojil, ni razvidno iz sumarnega izkaza. Lahko računamo, da so zemljišča lani bila obremenjena z več kakor 500 milijoni Din. Za vse zemljiško-knjigne transakcije pa so morale stranke plačati ogromno voto na kolkih in takeah. Sploh zatrjujejo, da bi se vsa naša sodišča lahko vzdrževala s plačanimi sodnimi taksumi in kolki.

Gospodarske kroge bo pač zanimala statistika o meničnih tožbah. Pri vseh 4 zbornih sodiščih je bilo vloženih lani 1962 meničnih tožb. Pri teh tožbah je prav zanimiv pojav. Leta 1929, so zborna sodišča izkazala 1603, a pred lanskim 1406 takih tožb. Na posamezna sodišča se menične tožbe razdele: Ljubljana 817 (578), Maribor 794 (594), Celje 256 (205) in Novo mesto 95 (60). Kako je razlagati tako rapidni prirastek meničnih tožb? Omejitve, ki so bile v bančnem poslovanju, so imele svoj odraz v meničnem poslovanju. Zato je bilo opaziti, da so izredno narasle menične tožbe in sicer so se dogajali taki slučaj, da so morale solidne firme prvovrstnega glasu dovoliti, da so bile njih menice protestirane. To je seveda zelo škodovalo njih kreditu. Na drugi strani pa je treba ugotoviti, da je ravno zaradi razmer na denarnem trgu menično poslovanje naraslo, ker so bile menične stvari najlažje izterljive. Naraslanje meničnih tožb je bilo opaziti največ v zadnjem četrtletju preteklega leta.

Zborna in okrajna sodišča sploh izkazujejo velikansko število poslov tudi v drugih zadevah razen v gori omenjenih. Zborna sodišča so imela lani 178.877 poslovnih števil, a pred lanskim 20.178. Okrajna sodišča pa beležijo za lani 217.196 poslov, dočim pred lanskim 196.768. Te številke predstavljajo velikansko množino popisane papirja, ki bi ga moralo transportirati približno 6 tovrstnih vagonov.

Taka je slika dravske banovine v sodni statistiki glede civilnih zadev!

12 milijonov je šlo v zrak

Koliko so pokadili v Kranju in Novem mestu

Kranj, 19. januarja.

Grozne številke leže pred nami. Ljudje, ki se poleg pišave in alkohola udajajo strastnemu kajenju, potrosijo za nepotrebne in nezdružljive izdatke ogromne vsote denarja, ki gredo sicer iz njihovih žepov, predstavljajo pa izgubo narodnega premoženja. Na razpolago so nam številke, ki kažejo, koliko se je v preteklem letu pokadilo v kranjskem in tržiškem sodnem okraju. S dovoljenjem glavnega založnika tobaka veletrgovca g. I. Andrašiča je postregel s podatki uradnik, ki vodi zalogo, g. Kern.

V kranjskem in tržiškem sodnem okraju se je leta 1931, pokadilo skupaj za 7.827.546 Din 20 par tobaka. Od te vsote odpade na navaden tobak in cigarete 7.805.785 Din, na specialitete (fine cigarete v škaflicah) pa 21.671 Din 20 par. Od prvo navedene vsote odpade na tržiški okraj znesek 2.038.037 Din, na kranjski okraj s Kranjem vred pa 5.794.509 Din 20 par. Kranjani sami in pa tujci, če so prišli v Kranj pomagat kaditi, so v obliki dima spravili v zrak denarja za znesek 2.528.450 Din 20 par, torej že nekaj. Na okoliško brez Kranja odpade končno znesek 3.266.050 Din. V Kranju se nahaja glavna zaloga tobaka, ki jo ima že drugo leto g. Andrašič, v Trzinu pa je podzaloga, ki jo vodi g. Perne. V Kranju samem imamo 16 trafik, od katerih je imela ena nad 500.000 Din letnega prometa, ena nad 300.000 Din, tri nad 200.000 Din, dve nad 100.000 Din, vse ostale pa pod 100.000 Din. V kranjskem okraju je skupno

šega Kugyjevega dela »Arbeit-Musik-Berge-Ein Leben« *prišla na srečno misel, da vnovič povabi med nas dr. Kugyja. Sloviti plezalec Julijskih Alp si je za to predavanje v Ljubljani izbral noči v gorah.*

Kolikokrat je dr. Kugy, vsaj tako lahko sodimo iz njegovih opisov alpskih pohodov na naše najvišje vrhove, bivakiral pod našimi najstremeljimi stenami, kolikokrat je obiščal visoko gori pod vrhovi in kot poet in romantičar pravega kova poslušal žitje naših gora v vesmirjem, z nočjo, z daljinim, v neskončnost kazočim, z milijoni zlatih zvezd posutim nebom. Poslušal je domače glasove iz globoko zarezanjih dolin in nižav, bivakiral pod skalami v najhujših nočnih viharjih.

Iz te bogate zakladnice nočnih spominov in bivakov nam bo dr. Kugy prihodnjo sredo 27. t. m. predaval v veliki dvorani hotela »Union«.

Predavanje, pa tudi odlični predavatelj jamčita za to, da bo to večer, ki nam bo ostal neizbrisno v spominu. Zato takega večera ne bomo zamudili in bomo vsi, ki so nam naše planine nekaj svetega, nekaj mogočnega, pokazali dr. Kugyja, kako smo mu hvaležni za vse, kar je storil za te planine in s tem za nas vse.

Jeruzalemski romar roma peš

Ozdravljeni slepec izvršuje svojo zaobljubo

Ljubljana, 20. januarja.

Te dni je pri pristojnih oblasteh in na banovini v Ljubljani prošil neki Franc Kac za potna dovoljenja in ureditev vseh listin, ki jih potrebuje, da bo mogel peš polovati v Sveto deželo in v Jeruzalem. Naj povemo zgodbo, zakaj in kako se je odločil romar za to dolgo pot.

Mož je star 34 let in je doma v vasi Loka, ki spada pod občino St. Janž pri Ptuj. Že v zgodnjih letih je začel delati in služiti za delavca, delničarja in hlapca. Bil je že večkrat bolan, zlasti škrofuloza mu je večkrat nagajala, tako da se je leta 1926 dal operirati. Dan po operaciji ni kazalo še nič, da se bo operacija maščevala. Naslednji dan pa mu je začel pešati vid ter je do večera oslepel. Seveda je šel nato v bolnišnico, kjer pa mu niso mogli pomagati. Sredi najlepših let je postal slepec, dobil pri usmiljenih in revnih ljudeh v pomoč mladega fanta, ki ga je vodil po cestah okrog, kjer je nabiral milodare ter se z njimi preživljal. Tako je živel siromak do lanskega leta, ko je zvedel, da imajo usmiljeni bratje v Gradcu bolnišnico. Poskusil je priti tja, da bi mu morda tam dali vid. V resnici je prišel tja na pregled, kjer pa so mu povedali, da ni upanja na ozdravljenje očl. Ostal je tamkaj par dni, potrl in žalosten, ker je zdaj zgubil vsako upanje, da bi še kdaj ozdravel in videl. Prav tedaj pa je prišel na obisk v bolnišnico jeruzalemski romar pater Benno Rues-Müller, O. F. M. iz Tieschena pri Halbenrainu na Štajerskem. Ko sta se prvič sestala s tem patrom, ga je vprašal, zakaj je tako žalosten. Povedal

mu je svojo bol in pater ga je seveda tolažil, kolikor ga je znal in mogel, rekoč: »Zaupaj v Božjo dobroto, morda pa boš vendarle ozdravel!« *Vprašal ga je: »Kako pa bi se zahvalil Bogu, če bi v svoji dobroti uslišal tvoje prošnje in molitve ter bi ti zopet dal dar vida?«*

»Vse bi storil, kar bi mogel!« *je odgovoril slepec. »Tudi v Jeruzalem bi šel peš, če bi spet videl.«* Pater mu je dejal, naj se dobro premisli, če bi tako obljubo potem tudi držal. Rekel mu je, da ga bo prišel vprašati drugi dan. Tako se je tudi zgodilo. Pater ga je ponovno vprašal, kako se je premislil glede zaobljube. Slepec mu je odgovoril, da vztraja pri tem, kar je rekel. Ponovil je, da gre rad peš v Jeruzalem, če bo spregledal. Nato sta šla v cerkev, kjer se je slepec apovedal, bil pri sveti maši in pri svetem obhajilu. Ob tej priliki ga je pater zaobljubil.

Ostal je še par dni v bolnišnici. Tretji dan dopoldne pa je zapazil, da se mu zopet svetlika pred očmi ter da se stanje očl. izboljšuje. Prav počasi se mu potem v naslednjih dneh vrača vid. Že čez pet dni je lahko zapustil bolnišnico, čeprav je videl še bolj slabo. Ves srečen je hitel k patru Benno v Tieschen, kjer mu je pater čestital na ozdravljenju in ga blagoslovil za pot na zaobljubljeno romanje v Jeruzalem.

Peš jo je nato ozdravljeni slepec mahnil proti jugu, kjer je ob koncu oktobra lanskega leta pri Gornji Radgoni zopet prestopil našo mejo. Nato je koj nadaljeval pot proti Jeruzalemu, ne vedoč, da je treba za vstop v tuje države potnega lista. Imel je sicer potni list, toda le z avstrijskim vizumom. Prvega novembra je bil pri Sv. Trojici v Halozah, 4. novembra že pa je prišel skozi Krupino v Zagreb. Pot je nadaljeval skozi Bjelovar, Virovitico, Djakovo, Vinkovce, Šid, Sremsko Mitrovico in dne 3. decembra je prišel v Novi Sad. Tri dni nato je bil v Zemunu, bil nato par dni v Belgradu in šel naprej čez Vračar, Mladenovac in Jagodino v Niš, kamor je prišel 22. decembra. Tam se je javil, kakor preje povsod, pri pristojnih oblasteh. Ban moravške banovine ga je opozoril, da z nepopolnimi potnimi listinami ne bo mogel potovati po tujih državah, mu poklonil 300 Din za pot nazaj in mu svetoval, naj si pri domačih oblasteh izposluje potrebna potna dovoljenja. Ko bo pa prišel z rednimi potnimi listinami zopet do Niša, naj se pri njem zopet oglasi. Povsod na njegovi poti so ga ljudje prijazno sprejemali, tako da ni izgubil še najmanj poguma za dolgo in nevarno pot.

Sedaj bo v kratkem dobil potrebne potne listine, nakar jo bo vnovič odrazil skoraj točno po poti, po kateri so svojčas križarji hodili v Sveto deželo. Kdor bi hotel temu jeruzalemskemu romarju, ki je sicer velik revež, kaj poslati ali mu kaj naročiti, naj pošlje za njim na rimsko katoliški župni urad v Nišu, kamor bo romar prišel v približno treh tednih.

Truplo obešenca sredi pogorišča

Ljubljana, 20. januarja.

Davi smo kratko poročilo, da je prišel snoči okoli pol devetih goreti neki kozolec v Kozarjah nad Vičem. Kozolec je bil last posestnika Antona Dolinarja, vulgo Kocijana iz Kozarij. Kozolec je bil tik ob Gradaščici. Ogenj so prihтели gasiti gasilci z Viča, Dobrove, Brda in Kozarij.

Ko so gasilci ogenj pogasili in odstranjevali zgozlene trame, so naenkrat osupnili. Sredi pogorišča in ruševin je viselo že skoraj povsem zgozleno človeško truplo. Nogi sta neznancu že povsem zgozleni in tudi ostali deli trupla so bili močno ožgani. Toliko pa se je truplu še poznalo, da je bil mlivec že mlad človek. Gasilci so truplo sneli, nakar so ga ljudje prenesli v mrtvašnico na Dobrovo. Orožniki so zaradi tega slučaja uvedli preiskavo. Med ljudstvom so nastale najrazličnejše verzije.

Nekateri domnevajo, da so neznani zločinci ubili tega človeka in truplo obesili v kozolec ter ga nato zažgali, da zakrijejo sledove svojega zločina. Bolj verjetna pa je druga verzija, da se je neznancu mladinci zmešalo ter da je sam zaletel kozolec in se nato v njem obesil. Orožniki domnevajo, da gre za nekoga z Viča. V prvi vrsti se trudijo, da bi ugotovili identiteto neznanega obešenca.

Dopoldne se orožnikom še ni posrečilo, da bi mogli ugotoviti identiteto najdenega obešenca. Obešenec je bolj majhne postave in ima redke slabe zobe. En sprednji zgornji zob mu je manjkal. Truplo izgleda, kakor ogorel štor, in je nemogoče razbrati poteze z obraza. Čeprav je obešenec zgorela tudi vsa obleka, vendar so našli še nekaj cunj. Obešenec je bil oblečen v sivkasto suknjo in rjavkaste hlače.

Pogoreli kozolec je bil »doplar«. Dolinar je imel v njem 10 voz sena in 3 voze slame. Zgoraj je seveda vse. Zavarovan je bil pri Vzajemni zavarovalnici in je nastala škoda skoraj krita z zavarovalnino.

Dobrova, 20. januarja.

Včeraj popoldne so ljudje videli 18—20 let etarega mladenci, ki je hodil okrog cerkve na Dobrovi. Mladenič je bil podolgastrga obraza, spredaj

v zgornji čeljusti mu je manjkal en zob. Okrog vratu je imel ovit šal, bil je čedno oblečen v kratke siroke hlače, sive nogavice in rjavkast površnik. Tak je hodil nekaj časa po Dobrovi. Bil je ves zamišljen. Proti večeru so ga srečavali ljudje, ko je šel proti Kozarjem, kjer je ob 9 zvečer izbruhnil požar in kjer so na pogorišču našli obešenega človeka. Ljudski glas trdi, da zgoreli obešenec ni nihče drugi kakor tisti zamišljeni mladenič, ki so ga včeraj videvali na Dobrovi.

Noči v gorah

Dr. Kugy bo prihodnji teden zopet med nami.

Mladi slovenski planinski generaciji dobro znani alpinist dr. Kugy bo prihodnji teden zopet med nami. Vsi se dobrega Kugyja s hvaležnostjo spominjamo še iz tistih časov, ko je krasote naših Alp odkril širokemu svetu. Prej pa je sam v družbi slovenskih vodnikov preplezal skoro vse naše najvišje vrhove in jim, lahko rečemo, prvi pogledal v njihovo alpsko dušo, kakor jim jo je vidnil Stvarnik. V tesne osebnosti stike in takorekoč za svojega duhovnega vzornika pa je naša mlada alpinistična garda proglasila dr. Kugyja po končani svetovni vojni. Opetovan je prišel k nam in nam iz svoje bogate zakladnice odkrival vedno nove bajne strani našega visokogorskega sveta.

Čeprav v visoki starosti, toda po duhu svež kakor malokateri mladenci, se dr. Kugy noče noče posloviti od dela in propovedništva za alpinske ideale. Da, življenje s planinami, s prirodo, s tem čudovitim glasnikom božanstvene volje v stvarstvu, to je doživljanje samega sebe in stvarstva na svojevraten način.

Baš v to smer se je dr. Kugy umaknil na evropsko etaro leta. Tu, v stalnem stiku z nenadkriljivo estetično gorovja in planinskega življenja, išče utehe za zadnje dni svojega bogatega življenja.

Ze pri prejšnjih obiskih v Ljubljani smo lahko opazili, da je dr. Kugy pravi filozof alpinizma in da nam govori človek, ki zna zajeti vsega poslušalca.

TK Skala v Ljubljani je po objavi nainovej-

Delavske razmere na Jesenicah

Jesenice, 19. jan.

Pri K. I. D. se, kakor je videti, razmere izboljšujejo. Opuščene delavce, in one, ki so bili poslani na dopust, kliče tovarna na delo k popravilu razdelave elektrocentrale v Zasipu, kjer je dela za najmanj 50 delavcev. Tako se je tudi tu izkazalo, da je nesreča navadno tudi združena s srečo. Tako bodo sedaj brezposelni imeli vsaj toren zaslužek.

Upati pa je, da se v najbližnjem času razmere v toliko izpremenijo, da ne bo čutili med prej in zdaj drugega razločka, kakor na plačah. Ko se po vrnejo časi, kakršni so bili nekdanj, pa si bo delavstvo znalo tudi te izgube priboriti. ako bo složno in zavedno.

Slovenjgradec

Občni zbor gasilnega društva. V ponedeljek, 18. t. m. se je vršil redni občni zbor našega gasilnega društva. Iz poročila tajnika je razvidno, da je imelo društvo 3 seje, opr. zapisnik šteje 31 števil. Poveljnik poročila, da je bilo vsake skupaj 9 vaj; povprečno se je udeležilo vsake vaje 23 članov. Požarov je bilo 7, pri katerih se je članstvo vedlo disciplinirano in vestno, brizgalne pa so delovale brezhibno. — Javno je društvo nastopilo v kroju 21 krat pri raznih pogrebi in drugih slavnostih, tako tudi pri sprejemu pomožnega škola dr. Iv. Tomiča. Nabavilo si je društvo tudi 405 m cevi in 25 delovnih krovov, ki jih izdelujejo trije člani. Pomožne društva je vredno 170.000 Din. Občina je prispevala 15.000 Din podpore. Blaginja poročila, da je bilo 48.140,39 Din prometa, med tem 21.701,44 dinarjev dohodkov in 21.438,95 Din izdatkov. Tovariški sklad ima nad 3000 Din gotovine. Preglednik računov g. R. Kralj je našel vse račune v redu in predlagal absolutorij, ki je bil soglasno sprejet. Stališče so volitve novega načelnika in treh novih članov in dopolnitev odbora. Za načelnika je bil soglasno izvoljen šolski upravitelj in župni načelnik g. Leopold Kopač, ki se je za izvolitev in izkazano mu znanje zahvalil in poudarjal, da čaka odbor v prihodnjem letu velika naloga in mnogo dela, ker bo društvo proslavilo v dnevi 13. in 14. avgusta 60 letnice obstoja, ob kateri priliki bo tudi pokrajinski izlet Jugoslovanske gasilske zveze. V odbor sta bila izvoljena še g. Miroslav Ferik in g. Kristan, za tajnikovega namestnika pa g. Ferdo Fiser. Stališča je zaobljuba 6 novih članov. Pri služnostih omenja načelnik g. Kopač, da je JGZ dovolila društvu 1000 Din podpore za revne člane in vdove. Društvo pa je razdelilo blizu 2500 Din podpor. V prireditvenem fondu je 1000 Din, ki se bodo porabili kot prispevek k nabavi krovov.

Tečaj o zadrugstvu. V sredo, 27. t. m. bo v Zadružnem domu v Slovenjgradu zadrugo-gospodarski tečaj, katerega bo vodil nadzornik Vlado Puzenjak. Začetek tečaja ob 9 dopoldne. Zadrugarji in člani prosvetnih organizacij se k predavanju še posebej vabijo.

Predavanja o mlekarstvu. Mlekarška zadruga bo priredila 23. in 24. t. m. troje predavanj o mlekarstvu, in sicer: V soboto ob 7 zvečer v Toriški vasi pri g. Ferdu Šoltnu, v nedeljo 24. ob 3 dopoldne v Podgorju v gostilni Rogina in ob 3 popoldne v Meži ob Dravi v gostilni pri Pernatu.

Celje

Predavanje filma o Slovaški. Danes ob pol 7 zvečer se predvaja v mestnem kinu potopisni film »Visoka Tatra. Igre slovaške mladine in Podkarpatska Rusija«. Film je dal na razpolago češkoslovaški konzulat v Ljubljani in je mojstrsko izvršen. Cene za mladino znižane.

Nesreča v rudniku. V torek, 19. t. m. je 36-letnega rudarja Golavška Karla v rudniku v Zabuškovi silnici stroj v rovu ob steno s tako silo, da mu je zmečkal desno nogo. Golavška se pripeljal v javno bolnišnico, njegovo stanje je zelo resno. Kako je prišlo do nesreče, o tem ne more podati nikakršnih pojavnosti.

Grd čin nevedljivosti. V noči od sobote na nedeljo je nek neznan zlikovec pobil šipe v noči vili g. Crepinška, židarskega mojstra v Zgornji Hudičji pri Celju. Napredek in blagostanje, ki si ga je v zadnjih letih pridobil imenovani posestnik, je vzbudil očitno pri nekaterih ljudeh zavist in jim njegovo uspešno delo ne da miru. Zelo žalostno pa je, če ne more na drug način z njim konkurirati kakor s pobijanjem šip.

Prijave dohodkov, ki so zavezani davku na rente za leto 1932. Davčna uprava razglasa, da morajo vsi, ki prejemajo dohodek iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, vložiti davčne prijave glede teh dohodkov do 15. februarja. Davk na rente se plačuje od dohodkov iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki niso zavezani zemljarini, zgradarini, pridobitni, družbenemu davku ali uslužbenemu davku. Obdavci se faktični dohodek v preteklem letu.

Pri borzi dela je na razpolago delo za 2 vinčarja (za več delovnimi močmi), 1 hlapeh h goveji živini, 1 ekonomu, 1 mizarja, 1 čevljarja in 1 raznašalca kruha ter za 8 vajencev in sicer: za 4 mizarje, 2 čevljarje, 1 kolarskega in 1 pekarskega. Nadalje je delo za 3 služkinje, 2 natakarice, 1 kmečko dekle, 1 perico, 1 likarico, 1 trgovsko pomočnico in 1 postrežnico ter za 1 šiviljsko vajenka.

Fotoamatjeri! Povečave

od Vaših negativov Vam strokovno lepo in poceni napravi

loloodd. Jugoslovanske knjigarnice

P. Willibrord Verkade in Plečnik

Svetovnoznani holandski slikar, konvertit, benediktinec p. Willibrord Verkade je izdal drugi del svojega življenjskega pod naslovom »Der Antrieb ins Volkommene«. Knjiga razodeva borbo velikega duha do umirjene, same v sebi dovršene in povsem v Boga usmerjene osebnosti, razvija probleme odnosa umetniško čuteče in razgibane duše do navidez mirnega in sterilnega samostanskega življenja in zopet razmerje v Bogu temelječe in z duhovnega vidika sodeče osebnosti do sodobne umetnosti, ki si v različnih ekstremih išče pota za realizacijo duševnosti in ideje.

Iz te knjige je povzet sledeči odlomek, ki lepo sliko razmerje dveh enako usmerjenih in vendar tako različnih osebnosti, Verkadeja in Plečnika. — Od razstave Dunajskega krožka za krščansko umetnost sem me je družilo priročno prijateljstvo z arhitektom Jožetom Plečnikom, ki je bil tedaj član komisije v tej skupini umetnikov in je prevzel nalogo, da vodi opremljen prostorov za razstavo. Pod tega prijateljstva je bilo vzpodbujajoče medsebojno dopisovanje.

Jože Plečnik je bil rojen leta 1872 v Ljubljani, prejšnji Laibach, v Jugoslaviji. S tri in dvajsetimi leti je prišel na Dunaj, kjer je delal pet, šest let v ateljeju stavbenega nadzvetnika in nato ostal v cesarskem mestu.

Resnični stavbenik mora imeti v sebi nekaj materskega skrbnega. Bogu in ljudem mora postaviti tuje, velike in majhne. Pri tem pa mora postopati vedno smoterno, misliti na vse potrebe in pri tem skrbeti za to, da ničesar ne manjka. Vse te lastnosti je imel Plečnik v visoki meri. Imel je skrbno neženost in skrbljivost, posebno če je šlo za druge. Zase pa je bil pri tem precej brezskrben in brezbržen. To mu je dajalo vesel in obenem zelo resen videz. S strahom in skrbjo je opazoval, kaj počnajo ljudje in se je dostikrat vpraševal, kaj česa bo to privedlo. Njegovo skrbljivost izpričuje tudi to, s kakšno skrbnostjo je delal od načrta do izvršitve.

Tudi meni je Plečnik posvetil svojo skrb. Že v januarju 1907, ko sem študiral še v Münchenu,

Žena in Caritas

Ljubljana, 20. januarja.

Tretje karitativno predavanje, ki jih prireja Karitativna zveza v Ljubljani, je bilo večer ob 8 zvečer v beli dvorani Uniona. Predaval je gosp. dr. p. Roman Tominec, O. F. M. g. »Žena in caritas«. Dobrotljivost, srčna želja, delati dobro, združena s pripravljenostjo za vsako žrtev, zmogla junastva, to je temeljni akord zdrave ženske duše. Dobiča ga je žena kot predragoceno dedščino od svojega Stvarnika. Zato je razvila v vseh dobah duha prave Caritas v najrazličnejših oblikah udeleževanja. Zgodovina uči, kako je vsak čas nastopala kot Veronika, ki Zveličarju nudi potni prt, vzor usmiljene, trpeče, pomagajoče krščanske ljubezni. Velikanece so naloge, ki jih stavi moderna doba na karitativno čutečo ženo. Pomagati vsem zahtevam pa je mogoče samo v organizirani ljubezni, v zvezi ljubezni. Če kdo, je žena danes poklicana, da prinaša vsepovsod toplino in svetlobo, gleda in presoja vse s stališča ljubezni. Kakor pri grških templjih resne dostojanstvene karitativne nosijo težo ostražice, tako sočutna, močna, požrtvovalna žena v neselbi ljubezni pomaga nositi bremena človeške družbe. Neopaženo je vršila to delo že do sedaj; naj bi se tudi pri nas to delo še v novem vzponu postopilo, razširilo in podhivilo. — Številno občinstvo, ki je zasedlo vse segrade, je izvajanje sledilo z izredno pažljivostjo ter predavatelja s srčnim odobravanjem nagradilo za njegov trud. — Prihodnje predavanje bo dne 16. februarja. Predaval bo dr. Breclj o temi: Caritas in stanovsko delo.

Kaj bo danes

Drama: »Arsene Lupin« Red C.

Opera: »Zidinja« Red D.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Uštar, Sv. Petra cesta 78, in mr. Hobevar, Celovška cesta 34.

Na XVI. prosvetnem večeru, ki bo v petek dne 22. januarja, bo predaval g. prof. Janko Mlakar o Severnoalpskih Alpah in sicer bo razpravljaval o predavanju poine spomine, ki jih je preživel na svoji turi od Landecka do Salzburga. Ker je predavatelj znan kot eden naš najboljših turističnih predavateljev, bo gotovo svoje planske storitve krepko zabelil s hudomušnimi dvotipi. — Tudi lepa slika skopičnih slik iz Severnoalpskih Alp bo predavanje poiznjevalo. Valed tega opozarjamo, da si blagovoli p. n. občinstvo oskrbeti pravočasno vstopnice in predprodaji v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 5.

Pevecem »Ljubljance«. Drevi ob 8 v beli dvorani Uniona vaja celotnega zbora. Vsi in točno! — Pevovodja.

Pevski zbor Glasbene Matice. Drevi ob pol 20 vaja moškega zbora.

Komorni koncert skladb 18. stoletja. V petek dne 22. t. m. ob 20 priredi Ljubljanski komorni trio (g. Jeraj Karel, Müller Gustav, Svetel Heribert z gosp. Koroscem Slavkom in g. Šusteršcem Vinkom, članom orkestra narodnega gledališča, v okvirju »Slogin« komornih koncertov večer stare komorne glasbe. Na sporedu so tri komorna tria čeških skladateljev predklasičkov: Jožef Mysliveček (1737—1781) tri za flauto, gosli in čelo s klavirjem, Anton Jiranek (1712—1761) trio za dvoje gosli in čelo s klavirjem in Janez Stamatiz 1717—1757) trio za dvoje gosli in čelo s klavirjem. V vseh treh skladbah zastopa klavir staršvirski kvartet v g-molu, kot reprezentant dobe, ki je aleidila epohi prvih treh skladateljev. Ljubitelji intime glasbe naj večera ne zamude. Koncert se vrši pri običajnih nizkih cenah (6, 4, 2 Din) v veliki dvorani kina Ljubljanski dvor.

Prirodnoznanstvena sekcija Muzejskega društva ima v petek, 22. t. m. svoje četrti redno predavanje. Predaval bo g. dr. E. Pajnič o značaju naše obmorske flore. Predavanje se vrši v predavalnici Mineraloškega instituta na univerzi ob 18. Člani in prijatelji društva ter sploh vsi, ki se zanimajo za našo floro, najljubneje vabljene. Vstop prost.

Esperantski tečaj se bo otvoril v petek dne 22. januarja ob pol 20 (ob pol 8 zvečer) v šentjakovski šoli. Tečaj bo trajal 3 mesece in se bo vršil 2 krat na teden. Učnina mesečno 20 Din, za dijak 10 Din.

Franciskansko tremostovje asfaltirajo. Na trgu ob Wolfovi ulici so postavili celo baterijo kot-

Ljubljana

lov, v katerih kuhajo asfalt. Ker je seveda na mostu precej zamrzlega snega, so na širokih kosih pločevine zakurili več ognjev, tako da se je sneg otajal. V kratkem bodo most preizkusili pod obremenitvami, 6. marca pa bo most kolavdiran.

Nagla smrt kolesarja. Včeraj zjutraj ob 6.30 se je v Wolfovi ulici pripetil nenavaden smrten slučaj. S Kongresnega trga se je pripeljal na kolesu delavec. Pred Obrtno banko, tik, preden je zavil v Wolfovo ulico, je nenkrat omahnil in na tlaku obeležal nezvesten. Priskočili so ljudje in mu hoteli nuditi pomoč. Stražnik je telefoniral po reševalni avto, ki je nezvestnega moža prepeljal v bolnišnico. Tam pa so ugotovili, da je mož že umrl. Reševalci so truplo prepeljali v Mestni dom, kjer si ga je pozneje ogledal zdravnik dr. Avramovič. Ta je ugotovil, da je mož zadela kap in da smrt ni nastopila zaradi nezgode. Na vratu in glavi je imel le dve maji ranici, ki sta nastali pač zaradi padea. Izgubil je tudi le nekaj kaplic krvi, tako, da poškodbe niso mogle povzročiti smrti. Ponesrečenec je 43 letni delavec kemične tovarne v Mostah Franc Šlamberger, doma iz Kačjega pri Mariboru in stanujoč v Rožni dolini VI/43. Pokojni Šlamberger zapuščal ženo in tri otroke. Šlambergerju je bilo v Kemični tovarni tudi odpovedano delo in je bil med tistimi žrtvami redukcije, o katerih smo poročali včeraj. Smrt je njega rešila skrb, ne pa njegove družine, ki je s smrtjo rednika zašla v še hušje stiske. Šlambergerjevo truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico.

Divji lovci v Mestnem logu. Flobertovka ni samo nevarna igrača za starejše otroke, tudi take, ki so že sicer polnoletni, temveč se je dostikrat izkazalo, da je prav uspešno lovsko orodje, kakor se to čudno čuje. Tle dni je lovski čuvaj Jožef Peterca ustavil v Mestnem logu tri mladeniče, ki so se mu zdeli sumljivi, da so divji lovci. Dva mladeniča sta pobegnila, tretjega pa je prijel in preiskal. Pri njem je našel dobro skrito flobertovko. Mladenič je sicer tajil, da bi lovil po Mestnem logu, toda Peterca je na policiji povedal, da je prav možno, da takile mladeniči s flobertovkami streljajo po Mestnem logu zajce in ptice. Tudi je sumljivo, ker sta ostala dva mladeniča pobegnila.

Pretep in nezgoda. Pred sinočnim je prišlo v neki ljubljanski dalmatinski kleti do ogorčnega pretepa, med katerim je nekdo s stolom fotografškega aparata udaril po glavi 29 letnega mizarskega pomočnika Ivana Robido iz Rožne doline in ga močno ranil. Robida se zdravi sedaj v bolnišnici. Tja je prišel tudi 42 letni Janez Kopitar, dninar, stanujoč v Gasilekem domu v Mengi. Ta se je pred devi polil z vročo juho po vratu, njegovo stanje pa se je tako poslabšalo, da je moral včeraj v bolnišnico.

Kranj

Jugoslovansko-češkoslovaška liga v Kranju ima nadaljevanje obnega zbora danes (v četrtek) ob 20 v Narodnem domu. Vabljeni vsi prijatelji!

Dijaško zavetišče v Delavskem domu. Ko je preteklo jesen prišla v javnost odredba o celodnevni pouku na srednjih šolah, je bila Vincencijeva družba prva, ki je skušala izdatno in resnično pomagati. Priredila je v Delavskem domu veliko, zračno in svetlo sobo ter jo primerno opremila. Z dovoljenjem g. ravnatelja Košnika se zbirajo sedaj v opoldanskih in popoldanskih urah dijaki in dijakinje, skupno 35, pod strogim nadzorstvom v topli sobi, predno odidejo ali v vlakom ali peš domov. Tu se morejo učiti in plodonosno porabiti čas, ki bi jim sicer minil v pohajkovanju. To dijaško zavetišče je značelo funkcionirati po božičnih počitnicah, pa je uspeh že zelo poveljen. Če bo potreba nanesla, se lahko izprazni in pripravi še ena soba. Istotako pa dobivajo dijaki in dijakinje v Delavskem domu tudi zelo dobro kosilo po nizki ceni ter so prav zadovoljni. Korak Vincencijeve družbe pomenja vsaj delno izboljšanje iz težkega položaja staršev onih učencev, ki se vozijo ali so precej oddaljeni od Kranja.

Begunje pri Cerknici

Fantovski odsek. Preteklo nedeljo se je ustanovil fantovski odsek prosv. društva, ki bo gojil šport in lahko atletiko ter izobraževal svoje člane. Prvi javni nastop bo najbrž za Svečnico, ko bo priredil smučarsko tekmo na približno 14 km dolgi progi: seveda ob urodnih snežnih prilikah.

Konj poginil. G. Bonaču je poginil konj radi kolike. V enem letu je že petim gospodarjem poginil po en konj.

Smučarji. Še je nekaj snega in prav ugoden za smuko, predvsem v višinah nad 700 m, to je na Zalokah proti Stražišču in Kožljeku.

Kmetie v boju s ciganom

Ciganka privezana k drevesu in aretirana, cigan pa je usel.

St. Peter pri Nov. mestu, 18. jan.

Nedavno je poročal »Slovenec« o srditi bitki s cigani v Haložah. Cigani postajajo res od dne do nasilnejši. Vedno in vedno se čujejo poročila o raznih tatvinah, vlomih in celo ropih, ki jih izvršuje po deželi ciganska tolpa. Deloma so to pravi »domači« cigani, deloma cigani iz južnih krajev, ki so v nekem oziru še bolj premeteni in so jim še težje pride do živega.

Pri nas sicer cigani v občini nimajo pravice bivanja, pa za to se ne zmenijo dosti. Skoraj ne mine dan, da se ne bi pojavil v tej ali oni vasi. Dogodek pa, ki se je izvršil v torek v Zdinji vasi je razburil takorekoč vse vaščane. (O tem simo že kratko poročali. Ur.) Takole je bilo:

Kmalu v popoldanskih urah sta prišla v vas cigan in ciganka. Prišla sta v smeri od mirnopoške strani. Ciganka je šla v hišo čevljarja Berusa, po domače pri Martinku. Tam je govorila in brusila svoj dobro namazani ježček, kakor znajo vsi cigani, cigan pa je šel med tem v hlev, ne da bi ga bil kdo videl. Slučajno pa je prišel iz gozda Klemenčič Anton, baš takrat, ko je stopil cigan iz hleva. Takoj se mu je zdelo sumljivo, kaj naj bi imel cigan v hlevu opraviti. Brž obvesti o tem Berusa, ki gre takoj nato pogledat v hlev, če ni cigan morda kaj ukradel. Zalosten opazi, da mu je cigan zadavil dve ovi, za tretjo pa ni imel več časa, ker je slutil nevarnost. Cigan je še pravočasno odkuril, ciganka pa, s katero sta bila prav gotovo o njegovem početju domenjena, ni mogla več zbežati. Prišli so sosedje in jo najprej prav pošteno pretepli, nato pa privezali k drevesu, da je vsaj nekoliko storila pokore za svoje grehe.

Par ur je čakal cigan in se oziral tam nekje izza gozda, odkod se mu prikazala tovarišica. In ker je le ni bilo — bila je še vedno privezana — se mu je stozilo po njej in jo je šel iskat. Proti večeru že je prišel v vas s sekuro v roki. Srečal je cerkvenika Rilja, ki se je vračal domov in ga vprašal, če je kje videl ciganko. Ko mu je le-ta odgovoril, da ni bil doma in da ničesar ne ve, mu je cigan dejal: »Dobro, Vam ne bom storil nič žalega, vso drugo vas pa bo vzel hudič«.

Ko so sosedje zapazili, da je cigan zopet v vasi, so ga ujeli, pretepli, nato pa ga je Bojano France zvezal, Lužar France pa je odšel po orožnike. Pa cigan je cigan, vseh muh poln. Ker je videl, da mu preti nevarnost, da bodo kmalu prišli orožniki, se je hotel rešiti z zvijačo. Prosil je, naj mu pustijo vsaj eno roko prosto, da se bo lahko obrisal. Ugodilo so mu, toda ni se obrisal, ampak jo je »pobrisal«. In ko so že proti polnoči prišli orožniki, o ciganu ni bilo nobenega sledu več. Drugo jutro so ga še videli v Hudem, vsega krvavega. Najbrž se je na begu spotaknil, padel in se pri tem ranil. Je to okrog 35 let star cigan, ki pa po vsem videzu ni ciganskega rodu, temveč se je ciganom le pridružil, da bi lažje kradel in gojufal. Mora imeti na vesti že precej goljufij in tatvin, če ne morda tudi ropov. Prav isti dan dopoldne je v Grčevju grozil, na Goloušniku pa je že tudi lovil kokoši, pa se mu topot ni posrečilo. Pač pa je neke v Mirni peči pokradel okrog 20 kokoši.

Ciganka pa se je v dala v svojo usodo. Ko so jo orožniki aretirali, je prostodušno izjavila: »Kaj zato, če bom 14 dni zaprla! Bom vsaj jedla župco.«

Ptuj

Tuji v Ptuj. V preteklem letu je prišlo v Ptuj 3640 tujcev; od teh je naših državljanov 2562, Bolgarov 7, Avstrijcev 604, Čehoslovakov 113, Anglež 2, Francozov 6, Italijanov 76, Madjarov 56, Nemcev 168, Poljakov 5, iz Južne Amerike 1, iz Azije 2, iz ostale Evrope 38.

Zrestopkov na kupe. Pri mestni policiji, ki vodi obenem tudi anagrafični urad, je bilo v letu 1931 prijavljenih vsega skupaj 705 raznih zrestopkov, pri katerih je policija intervenirala.

Tatvina. Iz spalnice Marije Kokol, Vseh svetnikov ul. 18, je bila ukradena niklasta »Omega« ura z veržico, vredna 50 dinarjev. Tatvino je osumljen mlad človek, majhne postave, suhega, podolgovatega obraza, temne ponočene obleke, s svetlosivo sportno čepico, ki je 18. t. m. okrog desetih beračil v navedeni hiši.

Iz društvenega življenja

Ljubljanski sportni klub sporoča svojim članom, da se vrši redni občni zbor v petek 20. t. m. ob pol 9. zvečer v posebni sobi gostilne Cinkole z običajnim dnevnim redom. Za primer nesplečnosti se vrši pol ure kasneje istotam občni zbor ob vsaki udeležbi.

prepuščena: zavrtnitev. Prosim Vas prisrčno, dobri ljudi, dragi pater, gospod Verkade, gospod Willibrord, brat v Kristusu, naredite, česar Vas prosim. Ne veste, kakšno veselje bomo s tem napravili vsem. Poleg tega bo delo ostalo v cerkvi trajno in bodo zelo skrbeli zanj. V tej cerkvi je pastoračija živahna in tako izkažete dobroto najboljšemu ljudstvu na Dunaju, okraju Döblingu.

Načrtov brez osnutka ne smete in ne morete vrniti.

O, moj dragi, rajši bi bili tukaj. Tako nam pa vsaj del svojega srca pošljite in lahko nam verjamete, da ga bomo cenili in ljubili.

Slikano okno bo daroval gospod Z. Mendl mi ni treba praviti, kako Vas v njegovi družini cenijo in se Vas spominjajo in kakšno veselje bo zavladalo tam, če pridem z novico: Pater Willibrord slika okno, to tem bolj, ker vodim sedaj to stvar na svojo roko.

Upam, da bom kmalu sprejel od Vas par besed, kot Vas tudi ne bom več pustil na miru. S prisrčnim pozdravi in prčeno: memento mei in oratione Vaš dragi Plečnik.»

Adolf Pelikán S. I.: Vino ze sodomských vinie. (Vino iz sodomskih vinogradov.) 1931; Nákł. S. K. M. Praha II, Spálena 15, 96 str., 4 Kč.

Ta knjižica zasluži, da se seznanimo z njo tudi mi Slovenci, vzgojitelji, zlasti pa mladina obojega spola, ker je prav njej namenjena. Pisana je strokovnjaško, zanimivo, vsebinsko bogato in življenjsko važno; saj je njen namen voditi mladino po starih pečinah boja za pravno čistost. Saj vemo, kako pogosto drevi današnja mladina obojega spola brez premisleka, zapeljana, po opolzki, strmi poti pogube, v močvirje nenravnosti in s tem seveda tudi v ogenj večnega pogubljenja. Naša materialistična in ateistična doba je namreč razbila mladini vse visoke ideale čistega življenja; na oltar ji je postavila mesto Boga malika telesnosti in uživanja. Z vsemi sredstvi in vabami si prizadeva iztrgati mladino iz vrst otrok božjih in jo pahniti v čredo brezumnih živali.

In zato moramo biti p. Pelikánu hvaležni, da se je lotil težavne naloge, in jo tudi dobro izpeljal, nokazati v prepričevalni obliki vrednost in vzviše-

nost npravne čistosti. Knjižica je pisana za doraščajočo mladino, a tako preprosta, da jo lahko razumeta preprosti fant in preprosta dekle, a vendar za šolsko mladino ni vsakdanja, ni dolgočasna. In tudi odrasli jo s pridom prebra.

Ne odlikuje se knjižica sicer ne po številu strani, tudi ne po svoji velikosti, pač pa po bogati vsebini, ki je razdeljena v 3 ozi. 4 dele: 1. Uvod, 2. Fantje! Beseda med štirimi očmi. 3. Fantje! Dekleta! Gre za vašo srečo! 4. Dekleta! Zrelo za vns!

Vsak del pa se zopet razdeli v več kratkih, zanimivih in jedrnatih poglavij, n. pr.: Narezana drevesca; Obisk na pokopališču; Skrite bolezni; Več mučenikov ima kot Gospod Bog; Ona že živi, ljubi, spominja...; S čimer kdo greši, s tem je kaznovan; Dvojna moralka; Nenavaden bankovec (zgodba, kratka, a pretresujoča, je povzeta iz spisov znanega, nedavno umrlega, berlinskega apostola dr. Karla Sonnenscheina); Šestdesolka (dogodek iz življenja zapeljane dijakinje); O lilijah, ki prepevajo; Življenjska izpoved pošne uradnice; Ko so dekleta odšla z dežele v Prago (tu nam iz dopisov deklet samih pokaže številne nevarnosti, ki prete preprostemu dekletu, ki prihaja v službo v nepoznano veleništo, ki ne pozna ljudskosti, podlosti v fine oblike obelodnih pobotnih »volkov«, tako pade v mreže, iz katerih se ne more rešiti); Izživeli se? Čemu še nadalje živeti po veri?; Čistost ni problem razuma, ampak volje — in še mnogo drugih nič manj zanimivih in poučnih član- kov najdes v tej knjižici.

Čas bi že bil, da take prirodne in praktične knjižice zagledajo luč sveta tudi na našem književnem trgu. V masi bi jo morali vreči med našo doraščajočo mladino, ki v teh viharjih dneh spolno neorientiranosti in neurejenosti, zmaterializiranosti in najnižje telesnosti, brezduhovnosti išče resničnega, zvestega, praktičnega in poštenega prijatelja, svetovalec in vodnika. Pa tudi vsem našim voditeljem mladine bi taka knjižica, prirejena seveda primerno našim razmeram, zelo koristila, ker bi jim nudila dovolj primerne stvarne za predavanja, razgovore in psihološki pouk. Bolj bi potem razumeli mladino v njenih bojih in nevarnostih, lažje bi ji pomagali in svetovali in jo tako obvarovali uničenja mnogo mladih, nedolžnih cvetic.

Dnevna kronika

Koledar

Cetrtek, 21. januarja: Neža (Janja), devica mučenica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Jera Strucl. Bila je obče priljubljena, posebno pa pri starih Poljančanih. Blag ji spomin!

† V ljubljanski bolnišnici je zaspal v večnost Janez Tanko iz Hrovač pri Ribnici, po domače Vidmarjev. Pokojnik je bolehal na žolčnem raku, kateremu je v dobi 38 let podlegel. Zdravniki in bolniške sestre so pravili, da se malokdaj dobi bolnik, ki bi tako mirno in vdušno prenašal hude bolečine. Tudi doma ni pokazal, da je hudo bolan, dati je vedel, to pa radi svoje, da bi jim ne povzročal preveč skrbi. Rajni je bil kot član Prosvetnega društva izboren igralec na odru. Truplo so prepeljali domov, kjer so ga dne 18. t. m. spremili na domače pokopališče. Peveci Prosvetnega društva so v slovo zapeli dve žalostinki. Kako je bil priljubljen med ljudmi, je pričal številni pogreb. Vidmarjeva hiša bo težko prebolela ta udarec. Pred letom je pokojnik prevzel posestvo in se poročil, vdova pa pričakuje dete. Naše iskreno sožalje!

† V Braslovcah je 18. januarja umrla pri svojih starših gospa Karolina Kovač roj. Zajec, učiteljica v pok., stara 40 let. Trpela je veliko in dolgo, pa vdova v božjo voljo. Mir njeni duši, prizadeti rodbini pa naše sožalje!

† V Skofji vasi nad Celjem je umrl, zadet od srčne kapi, g. Ignac Rajman, star 64 let. Položili so ga v družinsko grobnico na vojniškem pokopališču. Prizadeti družini in sorodnikom naše iskreno sožalje!

Osebnosti

= Dvojni jubilej. Šestdesetletnico življenja in dvajsetletnico skofovanja bo dne 31. t. m. obhajal g. dr. Nikolaj Dobrovič, nadškof dioklejsko-barbarski in primas srbski. Vsa črna gora se pripravljala, da izkaže svojo vdano temu svojemu dobrotniku.

= Odlikovanje. Za konzultorja in kazistorjalnega svetnika je imenovan g. Ivo Kotnik, nadškofski kancelar v Baru. Bivšemu, pri vseh Slovencih priljubljenemu župniku na Cetinju, marljivo uradniku, odločnemu narodnemu delavcu na delikatnem in odgovornem položaju ob naši južni meji, Slovenci v Črni gori najrajše čestitamo.

= Poročila sta se 16. t. m. v Solnogradu g. Wernig Franc, banovinski kmetijski referent v Slovenjgradu in gđc. Rozi Paul, hčerka hišnega posostnika in trgovca v Schwarzbach na Solnogradskem. Bilo srečno!

= Zdravniška vest. V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino sta bila vpisana dr. Ivan Peršič in dr. Vladimir Oreš, zdravnika v Ljubljani.

= Premestitve v železniški službi. Premeseni so uradniki VII. položajne skupine: inž. Koudelka Rudolf, višji pristav, za šefa kurilnice Kraljevo, direktorja Belgrad; uradniki VIII. položajne skupine: Irkič Ignacij, admin. uradnik, direktorja Subotica, v strojno oddeljenje direktorja Ljubljana, Grafenauer Ciril, admin. uradnik Rakek, v Ljubljano, gl. kol.; Skorjanec Friderik, saobr. uradnik, Celje, v Ptuj; Rebolj Anton, prometnik in šef postaje Dovje-Mojstrana na Jesenice; IX. položajna skupina: Glavač Janez, saobr. uradnik, Videm-Krško, v Cakovce; Opetnik Anton, prometnik, Ruše, v Ljutomer; Rostohar Rupert, oficial, Jesenice, v Maribor, gl. kol.; Benet Janez, prometnik in šef postaje Soteska, za šefa postaje Dovje-Mojstrana; Bolta Janko, prometnik Dravograd-Meža, v Podnat-Kropo; X. položajne skupine: Strauss-Podsedenski Ana, pom. oficial, Maribor, gl. kol., v Ljubljano, gl. kol.; Hartman Maksimilijan, pomoč. prometnik, Ljutomer, v Ruše; uradniški pripravnik: Sušanč Oktavijan, Videm-Krško, v Celje; zvaniki: Kotnik Vinčo, Bistrica-Boh. jezero, v komerc. stanico Dovže, za šefa postaje; zvaniki II. kategorije: Klobučar Jožef, čuvaj proge, direktorja Zagreb k progovni sekciji Novo mesto, direktorja Ljubljana.

= Izpit so napravili med drugimi za čin akt. peh. kap. II. razr. poročnika Jakob Sumaher in Jakob Svetič; za čin akt. topniškega kap. II. razr. poročnika Robert Pišel in Slavko Grum; za čin akt. inženjerskega kap. II. razr. poročnika Ivan Singer, Oskar Ključec, Mato Novosel, Rudolf Ordinič, Franc Košnjek in Davorin Tomerlin; za akt. nižjega voj. uradnika II. razr. ekonomske stroke nižji voj. uradnik III. razr. Jakob Kuharič, Ivan Varšek, Franjo Jeraj in Peter Harar; za kat. nižjega voj. uradnika III. uradnika III. razr. Radoslav Vodlak, Franjo Zmahar, Anton Ajniher, Maksimilijan Karabelj in Frano Zupan; za akt. nižjega voj. kapelnika IV. razr. naredniki-godbeniki: Frano Šviger, Vladimir Petric, Alojz Korže in Florijan Leskvar; za čin akt. in rez. sanitetnega kap. II. razr. sanitetni poročnik v mornarici dr. Jožef Klajn in za zvanje akt. in rez. sanitetnega poročnika II. razr. v mornarici sanitetni pomočnik III. razr. v mornarici Jakob Corkalo.

Ostale vesti

= Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani se najskrajneje zahvaljuje vsem številnim društvom, kulturnim organizacijam, prijateljem in pevskim tovarišem v domovini in inozemstvu za poslano čestitko ter dokazuje izredno in ljubeznive pozornosti, ki jih je bil deležen ob 40 letnici svojega obstoja. — Odbor pevskega zbora Glasbene Matice.

= Enoletni tječaj za negovalke in vzgojiteljice otrok v zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani se prične radi predelave prostorov 1. marca t. l. mesto 1. februarja, kakor je bilo objavljeno. Rok za vlaganje prošnje je podaljšan do 10. februarja.

= Keliko denarja smemo poslati v inozemstvo. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani opozarja občinstvo na to, da dovoljuje spremenjeni člen 15 pravilnika o prometu z devizami in valutami poštni promet z inozemskimi nakaznicami in vrednostnimi listi mesečno samo do največjega zneska 3000 Din, kar znači, da sme vsak pošiljatelj v dobi tridesetih dni poslati za nakaznico ali v vrednostnem listu v inozemstvo največ 3000 Din. Vsakdo, ki bi to odredbo zlorabil, bo kaznovan po določilih zakonov. Pošte bodo glede predaje teh nakaznic in vrednostnih listov vodile točno evidenco in javile vsak presopek nadrejeni oblasti. V krajih, kjer je vsak posel, sprejema inozemske nakaznice in vrednostna pisma samo ena. Tako je za področje dravne pošte direktorja določena kot sprejemna pošta v Ljubljani pošta Ljubljana 1 (glavna), v Mariboru pošta Maribor 1, na Bledu pošta Bled 1 in v Trbovljah pošta Trbovlje 1.

= Vremensko poročilo. Direkcije drž. železnice v Ljubljani po stanju z dne 20. januarja ob 3 jutraj: Bistrica-Bohinjsko jezero — 2, oblačno, snega 18 cm; Brežice — 2, oblačno; Celje — 1, oblačno; Dravograd Meža — 3, oblačno, snega 8 cm; Jesenice — 2, oblačno, snega 12 cm; Kamnik — 1, megla, snega 1 cm; Kranjska gora — 8, jarno, snega 35 cm; Kočevje — 2, oblačno; Kotoriba — 2, oblačno; Ljubljana — 1, ob-

lačno; Ljutomer — 2, oblačno; Maribor — 3, oblačno, snega 5 cm; Novo mesto 0, megla, snega 15 cm; St. Janž na Dolenjem — 1, oblačno, snega 2 cm; Tržič — 1, oblačno; Rakek — 3, oblačno.

= Vremensko poročilo iz Kranjske gore po stanju dne 19. januarja 1932 ob 7 jutraj: Barometer 774 mm, temperatura — 3° C, vroom: sneži droben sneg, veter: vzhodni, snega 4 cm na 30 cm podlage, smuka idealna, skakalnica uporabljiva, sankališče uporabno.

= V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 5 od 20. januarja t. l. je objavljena »Ustava srbske pravoslavne cerkve« dalje »Zakon o organizaciji in kontroli izvoza živine in živalskih proizvodov«, »Pravilnik o oglaševanju zdravil in zdravilnih specialitet«, »Pojasnilo glede poridil o plačnem davku«, »Odločba o pregledu sadnih rastlin ob uvozu«, »Popravek k razglasu o 10-odstotnem pribitku k avtobusnim vozovnicam«, »Razglas o trajanju paše in žirjenja v gozdiščih«, »Objave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1932.«

= Sadržarska podružnica na Viču priredi v četrtek dne 21. januarja 1932 v risalnici v šoli svoje običajno sadlarsko predavanje. Vsi člani in društveni prijatelji najljubneje vabljene.

= Koliko so popili Zagrebčani leta 1931? V preteklem letu so v Zagrebu popili okrog 155 tisoč hektolitrov alkoholnih pijač, približno 10.000 hektolitrov več kakor leta 1930. Mesto je dobilo 23.626.691 dinarjev na trošarini od alkoholnih in brezalkoholnih pijač.

= Koliko je prometnih sredstev v Zagrebu? Poleg mestne cestne električne železnice je v Zagrebu 16 izvoščkov, 220 avtomobilov, 1095 avtomobilov in avtomobilov, 464 tovornih avtomobilov, 474 motornih koles in 4398 navadnih koles. Kakor vidimo iz te statistike, se je število izvoščkov močno skrčilo. Pa tudi tu se še ne da ustaviti in tudi ti zadnji »zariaveli« vozovi bodo v najkrajšem času morali napraviti prostor motornim vozovom. Posebno močno je naraslo število motornih in navadnih koles, ki jih je od leta do leta več.

= Posledica sovraštva. V vasi Umetič pri Kostancini na Hrvaškem je kmet Peter Birač že deli časa živel v sovrštvu s kmetom Stefanom Sankovičem in Vladkom Setkovičem. Ta dva sta sklenila, da si bosta Birača pošteno privoščila. Čakala sta nani ob deželni cesti. Stankovič je ustrelil s puško proti Biraču, ki je bil zadet v glavo, Setkovič je pa udaril s kolom Birača po glavi, da se je nezavesten zgrudil na tla. Birač so prenežali v zagrebško bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno. Oba napadalca je orožništvo aretiralo in izročilo sodišču.

= V Zagrebu vozi tramvaj do polnoči. V Zagrebu so začeli voziti tramvaji do polnoči in sicer vsakih 15 minut.

= Doraščajoča mladina naj zavziva jutraj kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice, ki dosega radi svojega učinkovanja kot čistilo želodca, črev in krvi zelo zadovoljive uspehe pri deklicah in dečkih. Na kliničnih za otroške bolezni se uporablja »Franz-Josef« voda že pri malih, češče zelo zaprtih bolnikih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

= Svatba na tuj račun. Iz 7 greba poročajo: Pred kakimi 10 dnevi je prišel k nekemu gostilničarju v Vlački ulici trgovski potnik Albert L. ter mu začel pripovedovati, da se v kratkem poroči z Vilmo S., ki da ima v hranilnici 80.000 dinarjev. Tega denarja pa ne sme dvigniti, dokler se ne poroči. Orisal mu je nadalje še svoj bedni položaj in naposled je pretental gostilničarja, da mu je posodil 8 tisočakov. Svečano mu je obljubil, da mu denar takoj vrne, kakor hitro dobi Silvano doto. To je potrdila tudi Silva sama. Oba sta ostala tudi na hrani pri gostilničarju, dolder si ne uredita lastnega ognjišča. Albert si je za poroko nabavil eleganten smoking, Silva elegantno toaletto in tako sta se elegantno poročila. Gostilničarja pa sta potolazila, da dobi v nekaj dneh denar. Toda pretekli so dnevi in o denarju ni bilo ne duha ne sluha. Gostilničar se je naveličal čakati in je oha novoporočenca prijavil policiji, ki ju je prišla. Pri zaslišanju sta oha priznala, da sta gostilničarja prevarila.

= Blagajnik pobegnil z 1.300.000 dinarji. Kakor poroča belgrajsko »Vreme«, je te dni iz Belgrada na skrivnostni način pobegnil blagajnik Cedimir Milovanović. Pred tremi dnevi se je javil bolnega. Ko se je predpostavljeno čudno zardelo, da ga ni v urad, so šli na njegovo stanovanje, ki pa je bilo prazno. Pregledali so še blagajno in ugotovili, da manjka v njej nič manj kakor 1.300.000 dinarjev. Takoj je postalo očito, da je Milovanović pobegnil radi tega primanjkljaja. Takoj so obvestili belgrajsko kriminalno policijo, vse oblasti v državi ter obmejne policije, toda do sedaj o defraudantu še ni duha ne sluha. Zdi se neverjetno, da bi Milovanović naenkrat pomeveril ves denar, ampak je najbrže polagoma jemal iz blagajne. Kako se mu je posrečilo, da je ob vsakem pregledu blagajne to zakril, še ni znano. Zanimivo je, da je bil Milovanović že del časa blagajnik in je radi tega užival popolno zaupanje svojih predpostavljencev, katere je njegovo tajinstveno izginotje seveda tembolj iznenadilo.

= Starša zgorela na ognjišču. V vsaj Zatiču pri Sarajevu je v neki koči na robu vasi živel sama 80 letna Stana Gjerović. Te dni jutraj je zakurila na ognjišču in pristavila kavo, ki jo je kuhala tudi zad uge vaščane. Nato je za nekaj časa legla v posteljo. Ko je začela kava vreti, je vstala in stopila k ognjišču. Morda je bila nekoliko ometena od spanca ali kaj, dejstvo je, da se je revica spotaknila in padla na ognjišču. Ker je bila slabotna, se ni mogla niti dvigniti niti klicati na pomoč. Ziva je zgorela na ognjišču. Ko so čez nekaj časa prišli vaščani na kavo, so našli od starke le še nekaj zogljenih kosti.

= Nova mladinska knjiga: Pticek z dvema ključekoma, spisal Mirko Kunčič, povest ilustriral J. Pukl, pesmice Olaf Globokovič. (Iz torbe Kotičkovega strička 3. zvezek), Ljubljana 1932, 75 strani, cena broširani Din 26.—, v celo platno vezani Din 36.—, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Ta krasna povest, ki jo pojasnjuje nad 100 lepih slik v barvah je poleg povesti Najdenček Joček, od istega pisatelja, ki je svojčas zadržila naš mladi naraščaj, najzanimivejše pripovedno branje za našo mladino. Na koncu knjige je dodanih na 18 straneh nekaj pesmic, ki bodo služile kot deklaracije in so istotako ilustrirane. Knjigo toplo priporočamo.

= Kašlju in hripavosti so najbolj naklonjene samo osebe, ki ne negujejo dovolj svoja usta in grlo. Dnevna nega s preizkušenim domačim sredstvom, Fellerjevim Elaeulidom, varuje tudi pred nahodom, hripo, prehladom itd. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velikih specialni steklenici 62 Din brez daljših stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elazar 123, Saveka banovina.

Maribor

Planinci zboruje o

Občni zbor podružnice SPD v Mariboru — 1010 članov, 2,309.213 Din prometa

Maribor, 20. jan.

V januarsko monotonijo občnih zborov prinaša vsakoletno zborovanje mariborskih planincev dobrodošlo izpremembo. Brez običajne okorele tradicionalnosti potekajo občni zbori SPD tovariškov, neprisljano in z dvopiti zasoljena zvone poročila, da se ne občuti suhoparnost števil in monotonija običajnih funkcijonarskih fraz. Tudi sinočnji občni zbor podružnice SPD je potekel pod navedenimi okolištinami ter kljub skoro 4-urnemu trajanju minil prijetno in po domače, kar je svojstveno pač samo ljudem, katere je vzgajilo planinstvo in ljubezen do narave k pravemu tovarštvu.

Zborovanje je vodil neumorni predsednik sodni svetnik dr. Senjor. Uvodoma je pozdravil navzoče predstavnike uradov, korporacij in klubov, ravnatelja dr. Tomiška, srezkega načelnika Makarja, predsednika mariborske podzveze JZSS Silca, predsednika gostil. zdruge Oseta, zastopnike: SSK Maribora Goluboviča in Rogliča, Marib. smuč. kluba Pirnata, Maratona Aljančiča, od »Pohorskega doma« Gorupa, navzoče novinarje, dalje predsednika Osred. odbora SPD dr. Pretnarja iz Ljubljane, ravnatelja Tujsko-prometnega zavoda dr. Geržina, zastopnike v SPD včlanjenih klubov in zadrug, »Ribniška koč«, Aljažev klub, katerega zastopniki dr. Jehart, dr. Meško in Kokošinek so se zborovanja udeležili, in kluba »Mejač«. Po uvodnih besedah je v svojem poročilu naglašal harmonično sodelovanje vseh mariborskih faktorjev na pospeševanju turistične in tujskega prometa, omejnjal je ustanovitve svetovne zveze planinskih društev, Slovenske planinske zveze in Jugoslovanskega saveza planinskih društev, ki bo letos imel svoje izredno zborovanje v Mariboru. Podrobneje se je dotaknil nato razmerja med podružnicami in centralo SPD, položaja po zadnjem običnem zboru, vprašanja nujne izpremembe pravil ter naglašal solidarno stališče podružnic, da se dosedanja organizacija SPD ne sme v osebno nacionalnem pogledu izpremeniti, da naj ostane institucija nadzornikov, vprašanje likvidacije koč pa se prepusti prizadetim podružnicam. Splošne informacije o položaju v SPD so bile zelo zanimive, sodba in deloma kritika pa vsekakor stvarna. Gospodarsko delovanje se je razvijalo razmeram odgovarjajoče in

še dokaj zadovoljivo. Nova pridobitev za postojanke na Pohorju bo dograditev Pohorske ceste, ki bo v tekočem letu zgrajena do bližine Mariborske koč. Uredile so se tudi težave, katere je imelo društvo z lastniki zemljišča na Klopem vrhu in obstoja upanje, da bo agrarna reforma pripomogla društvu do ureditve žolje po lastnem posestvu in obširni ekonomiji. — Število članstva je iz znanih razlogov sicer nekaj nazadovalo ter šteje letos 1010 napram 1194 v letu 1930, vendar je opaziti zopet živahen prirastek.

Tajniško poročilo, katerega je podal Gajšek, je vsebovalo podrobnosti dokaza res ogromnega društvenega dela. V preteklem letu je bilo rešenih 2231 dopisov, kar nazorno dokazuje obseg društvenih poslov. — Blagajniško poročilo dr. Šnuderla je zvenelo močno v znamenju gospodarske krize, ki ni prizanesla tudi planincem; nekateri člani pa so pokazali toliko idealizma in požrtvovalnosti, da so z znatnimi doprinosi podprli društvo v najtežjih časih, prisločile so na pomoč tudi razne ustanove in banovina, da se je posrečilo vse finančne nevarnosti prebrsti. Celokupen promet društva je znašal 2.309.213.— Din. — Preglednik inž. Štajner je predlagal po navedenih referatih odboru absolutorij, kar je bilo soglasno sprejeto.

Zborovalce je pozdravil predsednik Osrednjega društva SPD dr. Pretnar, nakar so podali svoja poročila posamezni gospodarji koč in sicer Soršak za Mariborsko in Klopni vrh, Novak za Pankrca in Majer za Ribniško koč. Zanimivi so bili zgledi podatki o obisku posameznih koč, ki izkazujejo skupno 10.480 obiskovalcev. Za zimsko-sportni osek je poročal Gajšek, za propagandni Zorut. Zanimiva debata se je razvila po poročilu škofiča za markacijski osek o vprašanju prispevanja za zimsko markacijo. Za Aljažev klub je poročal dr. Jehart, za klub »Mejač« pa dr. Irgolič. Posebno je zanimalo poročilo načelnika zdruge »Ribniška koč« inž. Štajnerja. V gradnjo se je investiralo doslej že 700.000 Din. — Pozdrave so nato izrekli urednik »Planinskega vestnika« dr. Tomišek, ki je presenetil še z velikodušnim pristopom kot šesti ustnovni član mariborske podružnice, glavar Makar, prof. Silc, dr. Geržina, Roglič in Gorup, nakar je predsednik zaključil uspešno zborovanje.

□ Srečke belgrajske katedrale so dospelo ter se prodajajo v franšičkanskem župnem uradu. Dobe se cele, polovične in četrtinske za ceno 100, 50 in 25 Din.

□ Proslava 10 letnice Ljudske univerze. Dne 24. t. m. v nedeljo se vrši v kazinski dvorani proslava 10 letnice mariborske Ljudske univerze; pričetek proslave je ob 9.45 dopoldne, na sporedu pa je po otvoritvi predavanje prelata prof. dr. Kovačiča o pomenu Ljudske univerze, razni pozdravi, zatem pa koncertna matineja. Sodelujejo: baritonist Fran Neralič, sopranistka Antonija Skvarča, mezzosopranistka Lida Vedralova in tenorist Avgust Zivko. Klavirski part oskrbuje Minka Zacherlova. Spored matineje je naslednji: Josip Pavčič: Uspavanka; Anton Lajovic: Kaj bi le gledal, poje Antonija Skvarča; Anton Lajovic: Spleen; Emil Adamič: Kol iz tihe, zabljene kapele in Risto Savin: Zimska idila, poje Fran Neralič. Marij Kogoj: Istrski motiv; Vasilij Mirk: Moja ljubav in Zorko Prelovec: Bela noč, poje Avgust Zivko. Lucijan M. Škerjanec: Vizija; Stanko Premrl: Sveti večer, Marija v glorioh, poje Lida Vedralova. Anton Lajovic: Pesem; Emil Adamič: Kie si dragi, da te ni?; dvospev Skvarča-Vedralova. Dr. Goljmir Krek: Blagor jim! Četverpespev: Skvarča, Vedralova, Zivko in Neralič.

□ Občni zbor Maratonev. Včeraj zvečer je imel pri »Orluc« svoj redni letni občni zbor SSK Maraton ob številni udeležbi članstva ter klubovih prijateljev. Občni zbor je otvoril s prisrčnim pozdravom vsem navzočim predsednik dr. Wankmüller, nakar je podal izterpno poročilo o klubovem delovanju v pretekli poslovni dobi klubov podpredsednik dr. Vagovec, ki je navajal agilno delovanje lahkoatletske, težkoatletske, plavalne in zimskosportne sekcije v prvem letu klubovega obstoja. Zasluga za to gre predvsem sekcijiskim načelnikom, ki so vodili sekcije z veliko požrtvovalnostjo, ter ambicioznemu članstvu. Aktivnih članov šteje klub 124: prejemki so znašali 16.108,35 dinarjev, izdatki 15.959,75 dinarjev. Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem dosedanj ožbor z višjim mestnim zdravnikom gosp. dr. Wankmüllerjem na čelu. Mlademu klubu želimo tudi v novi poslovni dobi obilo uspehov.

□ Mestni načelnik dr. Lipold se mudi radi komunalnih zadev v Belgradu. Nadomestuje ga podnačelnik g. Rudolf Golouh.

□ Dr. Kugy predava. Prihodnji petek pride v Maribor znameniti alpinist dr. Kugy, ki bo predaval v tukašnji Ljudski univerzi o temi: »Od Julijskih do Dauphinejskih Alpe«.

□ Ker se plinske napeljave ne prijavljajo. Prejeli smo od mestnega načelstva: V prvem letu se je ponovilo več slučajev, da so se izvršile priklopilne plinskih napeljav na plinska omrežja, ne da bi se predhodno o tem obvestila mestna planarna. S tem, da se plinske napeljave ne prijavljajo, se ne samo otežuje delo mestni planarni, ampak se ustvarja tudi nevarnost, da se radi neizvršenih uradnih preizkušenj izvršenih instalacij zgodijo za posameznike lahko usodopolne napake.

□ Letnik 1914! Vsi v Mariboru stanujoči vojni obvezniki se poživajo ne glede na njih pristojnost, da se do 31. januarja najdalje zglašijo in sicer do 12 razen ob sobotah in nedeljah v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 11. Prineesti je s seboj tozadevne dokumente (kretni list, domovnico itd.). Mladeniče tega letnika, ki so v Maribor pristojni, pa ne stanujejo v Mariboru, so po zakonu dolžni prijaviti njih starši, oziroma sorodniki.

□ Smrt pri prenašanju premoga. Nenadna in tragična smrt je zadela včeraj popoldne v Maistrovi ulici 8 delavca Matijo Krivca iz Orehove vasi. Nočel je premog iz kleti v stanovanje neke stranke. Ne nadoma pa ga ni bilo več v stanovanje. Ko ga je šla gospodinja iskat v klet, se ji je nudil pretresljiv prizor. Krivec je ležal na tleh poleg vreče premoga negiben — mrtve. Gospodinja je obvestila pollejškega stražnika, ki je pozval reševalno postajo, ki pa je mogla ugotoviti samo smrt. Iz papirjev, ki so jih našli pri mrtvecu, so ugotovili njegovo identiteto. Truplo nearežneča so prepeljali v mrtvašnico na Pohorje.

□ Občni zbor Pekovske zadrage v Mariboru. Včeraj popoldne se je vršil v prostorih »Halbwild« občni zbor Pekovske zadrage v Mariboru, katerega je vodil načelnik Ivan Horvat, udeležili pa so se ga tudi zastopniki trgovske zbornice v Ljubljani. V imenu trgovske zbornice sta se udeležila običnega zbora banski svetovalec Zadravec iz Središča in tajnik dr. Pretnar iz Ljubljane. Ob času poročila občni zbor še traja. Podrobnosti priobčimo prihodnjič.

□ Smrt kosi. Na Pohorjski cesti je umrla 66 letna Marija Kukovič. Pogreb se vrši v petek ob 3 popoldne iz mrtvašnice na magdalenško pokopališče. — V splošni bolnišnici je ugrabila emrt 30 letnega kovača drž. žel. Ivana Filipiča. Pogreb bo jutri popoldne ob pol 4 na mestno pokopališče. Istotako v bolnišnici je umrl 61 letni delavec Jakob Turin. Pokovan bo danes popoldne ob 3 na mestnem pokopališču. Naj počivajo v miru, žalujočim naše sožalje.

□ Zahvala. Iskreno se zahvaljujemo za prežete darove v vrednosti 200 Din od karitativnega društva Ernest Planinc, Meljska cesta 51.

□ Ob vzrožju Uršije šore ob bile v nedeljo smučke tekme, ki jih je priredil smučarski klub Guštanj—Rimeki vrelce. Prvo mesto si je priboril Stanko Štangl (SMGRV). Izven konkurence je nastopil tudi Maratonec Zdravko Štangl, ki je dosegel drugi najboljši čas.

□ Klobase za brezposelne. Veselo presenečenje so doživeli včeraj predpolne brezposeln, ki čakajo in prezeboajo pred borzo dela. Usmilili se jih je velikodušno lastnik delikatesne trgovine gospod Crippa ter jim razdelil 50 parov vročih klobaz z odgovarjajočimi količinami kruha. To je bilo nekaj za prazne želodce teh revežev in žele si še več takih dobrotnikov.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Cetrtek, 21. januarja: ARSENE LUPIN. — Red C. Petek, 22. januarja: Zaprtlo. Sobota, 23. januarja: VZROK. — Red A.

OPERA

Začetek ob 20

Cetrtek, 21. januarja: ZIDINJA. — Red D. Petek, 22. januarja: Zaprtlo. Sobota, 23. januarja: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR. Red B.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 21. januarja ob 20: SKORPIJON. Ab. B. Petek, 22. jan. Zaprtlo.

Sobota, 23. jan. ob 20: LUTKA. Ab. D. Nedelja, 24. jan ob 15: SLABA VEST. Znižane cene. — Ob 20: PTICAR. Znižane cene.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Cetrtek, 21. januarja: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Plošče — 18.00 Ing. Wenko: Perutinarstvo — 18.30 Prenos z Dunaja: Walküre, opera (Wagner) — 22.30 Čas, poročila.

Petek, 22. jan.: 11.30 Šolska ura: Nasprotnik (sportna etika) dr. Stanko Gogala — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Gospodinska ura, vodi Krekova gosp. šola — 19.00 Dr. Lovis Sušnik: Francoščina — 19.30 Dr. Valter Bohinec: Narodni zemlje — 20.00 Sokolsko predavanje — 20.30 Prenos iz Belgrada — 22.30 Čas, poročila.

Drugi programi

Petek, 22. januarja:

Belgrad: 11.00 Radio orkester — 19.30 Vokalni koncert — 20.30 Na koti št. III — Zagreb: 12.30 Plošče — 17.00 Radio orkester — 20.00 Belgrad — Budapest: 18.45 Ciganska glasba — 20.15 Planinski koncert — 21.15 Koncert opernega orkestra, Ciganska glasba — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert — 12.40 Plošče: Dunajski filharmoniki — 19.30 Dunajske pesmi — 20.00 Prenos iz Amerike — 20.15 Slušna igra — 22.40 Plesna glasba — Rim: 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert — 21.00 »Marjetica«, opereta — Laugenberg: 20.00 Vederni koncert — 22.00 Plesna glasba — Berlin: 20.00 Preno s iz Amerike — 20.15 Klasični fragmenti — 21.25 Koncert — 23.15 Koncert — Praga: 19.35 Brno — 22.30 Pianoski koncert — Toulouse: 19.45 Koncert vojaške godbe — 20.30 Moderna simfonična glasba — 23.00 Lahka glasba — Trst: 12.15 Plošče — 12.45 Pestra glasba — 20.00 Milano.

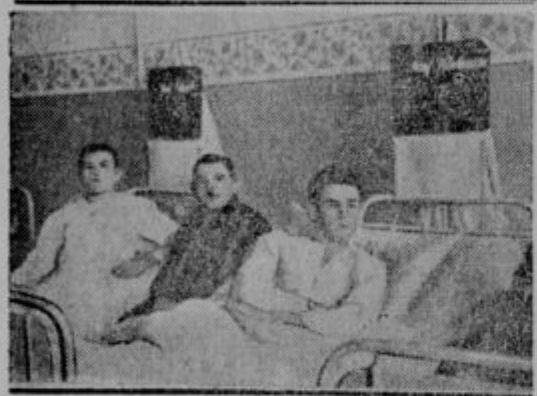
Pozvedovanje

Pred kolizejem se je našel očenašek, ki se dobi v našem upravnistvu

Krvava internacionala

„Patentirani patrioti“ - „Trgovina je trgovina“

Aprila 1866. leta je pruski vojni minister zaupno opozoril Kruppa, naj iz »patriotičnih ozirov« ne dobavlja Avstriji nobenih topov in orožja, češ, da stoji Pruska pred vojno z Avstrijo. Krupp je vojnemu ministru odgovoril, da po svoji vesti ne more odpovedati ali kršiti že sklenjene pogodbe. Če pa je vladi kaj na tem, naj ona sama onemogoči transporte. Avstrija je bila medtem že dobro oborožena z izdelki Kruppove tovarne in tako so Pruse

Po 144 urah rešeni rudarji. Slika iz bolnišnice v Beuthenu, kamor so prepeljali po 144 urah čudežno rešene rudarje. O tej nesreči smo že ponovno v našem listu poročali.

v vojni še istega leta ubijali z orožjem, izdelanim v njihovi tovarni od pruskih delavcev.

Alfred Krupp, ustanovitelj velike tovarne za izdelovanje morilnega orožja in municije, je bil intimen prijatelj Bismarcka in cesarja Viljema I. Obenem je bil častnik francoske legije časti. V začetku je Prusija bila zelo slab odjemalec njegove tovarne, zato je objavil, da rad dobavlja za vsako drugo državo, kolikor kdo hoče. Trgovina mu je šla v klasje. Nekaj časa sta Belgija in Anglija bili njegovi najboljši odjemalci. Kljub temu se je Krupp pogosto, posebno če je šlo za dobavo nemški vladi, ponosno skliceval na svoj »patriotizem«.

Leta 1902. se je ta »patriotizem« pokazal v prav posebni luči. Ko je Nemčija 1898 pričela z graditvijo svojega bojnega brodomarja, je dobila trdka Krupp naročilo za oklopne plošče. Te jeklene oklepe je Krupp prodal Nemčiji po 2300 mark za tono, dočim je iste tujim državam prodal po 1900 mark za tono.

Značilna je statistika Kruppovih tovarov. Do l. 1911 je Krupp izdelal 53.000 topov. Od tega jih je ostalo v Nemčiji 26.000, 27.000 jih je prodal dva in petdeset različnim drugim državam.

»Patriotični« lastniki tovarov za izdelavo orožja in ladjedelnic seveda vedno pričakujejo nagrade in pohvale od domovine, dasiravno vodijo mednarodno trgovino in so medseboj tesno povezani. Večinoma so si taki »patrioti« iz raznih držav v pristnih redbinskih zvezah in so tako posamezna nacionalna podjetja stvarno velika mednarodna kapitalistična družba sorodnih ljudi. Zato ni nič nenavadnega, da v boju vojake pobijajo sovražniki z orožjem, ki so jim ga dobavili ti veliki rodoljubi.

Zunanja trgovina angleške tovarne Vickers je istotako dober dokaz za to nezaslišano in nemoralno trgovino. Ves svet se je čudil, zakaj Angleži niso mogli premagati Burov, dasiravno je Velika Britanija nad peščico Burov poslala stotine svojih najboljših čet. Pozneje se je pač izkazalo, da je Vickers oborožil Bure z najmodernejšimi topovi in strojnimi puškami, ki so odporno moč hrabrega ljudstva postotirili. Plačala je te dobave nem-

ška vlada. Čim je vojna z Buri izbruhnila, se je Vickers seveda potrudil, da tudi angleški armadi proda čim več vojnega materiala. Če je to bilo »patriotično« ali ne, naj razsodijo patentirani rodoljubi. Vsekakor je bila to prav dobra trgovina.

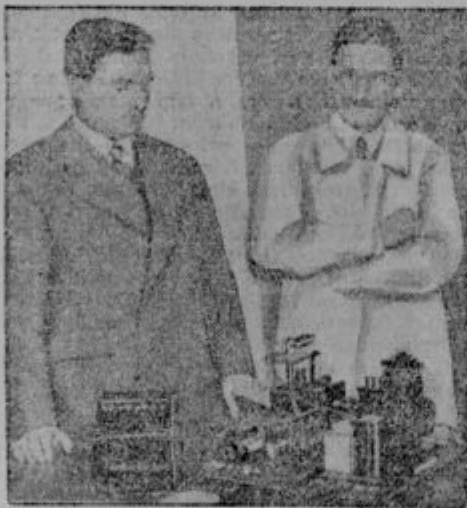
Anglija bo pač težko kdaj pozabila ponesrečen pohod na Dardanele. Ta ponesrečena ekspedicija je bila brezdvoma najhujši udarec angleškemu ugledu v svetovni vojni. In tega poraza so največ in posredno krivi angleški »patrioti«. Večina angleških ladij je postala žrtev min, ki so jih Turkom dobavile angleške tovarne.

V proslavo zmage v svetovni vojni so Angleži v parku Bedford postavili ogromen top, ki so ga njihove čete zaplenile na zahodni fronti Nemcem. Ta top, ki je dolgo sipal smrtno kroglo, na katere so stavili Nemci vse svoje nade.

Pred vojno se je nemškim tvrdkam posrečilo zgraditi posebno uporabne zračne ladje s krmilom tipa Parseval. Njihovo prednost so kmalu spoznali in Angleži, Rusi in celo Japonci so od nemških tovarov naročili take ladje. Naročilo je bilo promptno izvršeno. Angleško naročilo je bilo izvršeno šele l. 1913 in Anglija je pozneje sama pričela graditi take zrakoplove tipa Parseval, ker so se pokazali kot najboljši obrambno sredstvo proti nemškim podmornicam, na katere so stavili Nemci vse svoje nade.

Trgovina ostane trgovina tudi v vojni. Tako so n. pr. vlade bojujočih se narodov kmalu spoznale važnost masti, iz katerih se pridobiva glicerini, ki je neobhodno potreben za izdelavo razstrelivnih tvarin. Dočim so v Angliji skrbno zbirali vse mesne odpadke, da bi iz njih izcedili poslednjo masčobo, so Nemci od Dancev naročili ogromne množine oli in masčob. Danci so ta naročila sporočili trgovcem v angleške kolonije. Angleške ladje so dovažale na Dansko zaželjeno blago. Tri leta je cvetela ta trgovina in Nemčija je bila na začudenje vsega sveta vedno sijajno založena s strelivom in razstrelivnimi stvarmi. Še večjo podporo je dobivala Nemčija od angleških rudnikov bakra, ki so ji to v vojni dragoceno kovino dobavljali preko Švedske. To so seveda bili sijajni zaslužki.

Službe dokaze »patriotizma« pri Nemcih je razkrinal Arthur Saterus v svoji brošuri »Težka industrija v in po vojni«. Nemške tovarne so med vojno dolgo časa izvažale v Svico mesečno do 150.000 ton železa in jekla.

Mislecni stroj. Dunajski izumitelj Tanschek (v temni obleki) je iznašel stroj, s pomočjo katerega lahko reproduciramo pisane in tiskane spise, stroj tudi dešifira, obenem sešteva, odšteva, množi in deli.

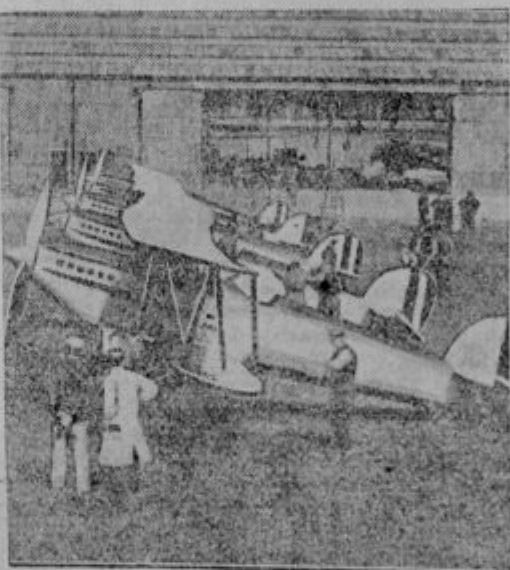
V obliki starega železa so te pošiljke šle v Francijo. Svica je namreč imela pogodbo, da ne bo izvažala vojnega materiala, zato pa je tembolj cvetelo dobro plačano tihotapstvo na debelo.

Ne bo odveč, če omenimo še »patriotizem« libeškega magnata jekla senatorja Possehla. Njegove tovarne so se nahajale v Norveški, Norveški, Švedski in Rusiji. Glavne tovarne so bile v mestu Fagersta na Švedskem. Med vojno je bil Possehl eden glavnih patriotov in pokrovitelj številnih domoljubnih organizacij. Bil je ponosen na hrabro nemško

Albertus Magnus je bil nedavno proglašen svetnikom, kakor je »Slovenec« že poročal. Slika predstavlja v privatni knjižnici Sv. Očela zbrane zastopnike dominikanskega reda, ki jim je kardinal Fröhwrth izročil papeško bulo o proglasitvi svetnikom Albertusa Magnusa, ki je bil — kakor znano — dominikanec.

mladino« in je redkokdaj zamudil, da ne bi šel na kolodvor, kadar je odhajal kak nov transport vajakov na fronto. Imel je pri vseh takih prilikah ognjevitve govore. Medtem pa je usodo svojih jeklenih tovarov v Rusiji mirne duše rešil po načelu: trgovina je trgovina. Njegov švedski podjetja, ki so bila na nevtralnih tleh, so še nadalje izdatno zalagala s surovinami njegove tovarne v Rusiji, ki so s polno paro delale za rusko vojsko. Nemške voja-

Oklopna letala so najnovejši izum vojnih strokovnjakov. Letala imajo kljub temu veliko hitrost in so neke vrste zračnih tankov, tega strašnega morilnega orožja.

ške oblasti so dvignile proti njemu obtožbo radi veleizdaje. Prišel je v preiskavo in pred sodišče, ki ga je oprostilo, češ, da je pravilna in upravičena njegova trditev, da se je s takim ravnanjem samo izognil konfiskaciji svojih podjetij v Rusiji. Ali moremo mi navadni zemljani in vojaki, ki so krvaveli po raznih frontah, razumeti tako moralo?

Po vojni smo čuli še več takih naravnost senzacionalnih medsebojnih obtožb. Nemške oblasti so trdile, da je angleška mornarica v največji svetovni bitki na morju pri Skageraku uporabljala najfinejše optične aparate, ki jih je Šest mesecev prej prejela od znanih tvrdk Zeiss-Jena in Goerz-Anschütz s posredovanjem Holandije. Istotako trdijo Nemci, da se je njihova ofenziva pred Verdunom razbila ob silnih žičnih ovirah, za katere je neposredno pred tem Francozom dobavila žico magdeburška železna industrija. Na francoski strani trdijo, da so Nemci skozi celo vojno dobivali iz lionskih tovarov svilo, ki so jo rabili za zrakoplove. Istotako je ugotovljeno, da so Italijani do konca vojne obskrbovali Nemčijo z žveplom.

Nauk, ki ga dobimo iz teh dokazov krvavega pohlepa po bogastvu, je jaseen: če se se vlade ne morejo zediniti v tem, kako preprečiti vsako vojno, naj se zedinejo v tem, da prepovedo to nesramno trgovino z morilnim orožjem, kajti lastniki takih podjetij — skoraj brez izjeme Zidi — so glavni razpohovalci mednarodnih sporov.

Splošna zahteva je, preprečiti vsako vojno. Važen korak v tem bi bilo onemogočenje te mednarodne trgovine, uničenje krvave internacionala.

Čudežna rešitev

Odbor, ki ga je imenovala britska vlada za preiskavo vzrokov nesreče v Epsomu, je objavil svoje ugotovitve. V Epsomu se vršijo največje angleške konjske dirke, Derby Races, ki zva-bijo na deželo ves London. Neštevilne kočije so kakor vedno zatrpale tudi letos vse ceste. Osebo letalo, ki je hotelo pristati, je pri spuščanju s krmilom zadelo v streho nekega avtomobila in ga dvignilo v zrak. Vendar so ostali potniki v letalu in avtomobilu popolnoma nepoškodovani. Letalec, ki mu je po sunku odpovedal motor, je izgubil oblast nad krmilom. Letalo je padlo na progo električne cestne železnice blizu Epsomske postaje in povzročilo tako hud kratič stik, da so tračnice dobesedno skopnele. Desettisočna množica je v grozi planila v stran. A tudi zdaj se ni dogodila nobena nesreča. Preiskovalni odbor je priznal, da je zakrivila dogodek »velika splošna gneča« in ga označil kot »pravi čudež« (a perfect miracle), ker bi lahko zahteval stotine človeških življenj.

Neumljiv dogodek

Zdravnik dr. Marinesco je predvajal v zadnji seji Pariške medicinske akademije izreden primer izgubljenega spomina. Gospodična P. M., duhovito, izobrazeno dekle, je uspešno dovršila filološko fakulteto na neki univerzi, a po položenih izpitih obolela na jetiki. Zdravniki so morali odrediti pneumotoraks (vbrizgavanje kisika v pljuča). Po operaciji je zaspala bolnica kakor mrtva. Zbudila se je šele nekoliko dni pozneje in postala popolnoma drug človek. Ni več obvladala francosčine in se je sploh obnašala kot nedoleten otrok. To stanje je trajalo več tednov. Zdravniki so morali nesrečnico naučiti čitanja in pisanja. Pozneje se je navadila seštevavanja in odštevanja, a še vedno ne razume najenostavnejših stvari. Vse to bi bilo samo klasičen slučaj izgubljenega spomina, ki je dobro znan in podrobno opisan v strokovnih delih. A isto-

Otto Wahl, prvak Nemčije v smučanju.

časno so ugotovili zdravniki druge presenetljive pojave. Gospodična P. M. je pričela govoriti angleški in španski, dasi poprej ni obvladala te jezike. Polagoma se je izkazalo, da razume skoro vsa evropska narečja in celo arabščino, skupaj 12 jezikov. Seveda je omejeno to znanje splošnemu duševnemu stanju primerno na vsakdanje stavke. Bolnica slejkoprej najslabše pozna francoščino, dočim prav lahko piše v drugih jezikih, dasi samo z levico.

Lovska sreča.

»Tako, tako, v Indiji ste tudi bili. — Ali ste imeli kaj sreče v lovu na tigra?«

»Pa še kakšno! Niti enkrat ga nisem videl.«

»Kako se vam dopadejo ženske v Belgradu?«

»Oprostite — na »farbanje« se ne razumem prav nič.«

»Gospod stražnik — pravkar me je napadel neki možkar in poljubil!«

»Da, da — vse to dela kriza. Večina ljudi sploh več ne ve, kaj dela!«

Zimsko veselje rusinskih kmetov. Vsako zimsko nedeljo prirejajo rusinski kmetje v Karpatih tekme v vožnji s sanmi. Te tekme zelo podpirajo tudi vse oblasti, ker prično takoj po maši in trajajo ves dan. Namesto da bi kmetje posedali po krčmah, imajo lepo zabavo v sveži zimski prirodi. Zivopisane narodne noše pridejo posebno do izraza v snežno belem ozadju.

Zgodovina se ponavlja

(Svetovna kriza leta 1873.)

Svetovna kriza, katere valovi se valse od Osla do Carigrada, od Chikaga do Buenos Aires, od Neapola do Rio de Janeiro, navdaja duhove s strahom ter seje obupno paniko.

Vendar, kdor bi hotel — ne da bi se vdal vplivom in prerokbam — zvedeti za mnenje gospe Zgodovine, bi našel opise in poročila sloveče krize iz l. 1873., ki močno vsiljuje misel, vzporejati jo s sedaj preživljajočo svetovno krizo.

Mir v Frankfurtu l. 1871 je popolnoma spremenil obličje Evrope. Dobljena vojna in velika odškodnina od Francije sta povzročili gospodarsko preobilico Nemčije, ki je začela naglo preustrojevati svoj gospodarski in finančni sistem. Tudi Avstrija je obenem nastopila pot gospodarskega razvoja in socialno-političnih reform. I tu i tam je zavladovala za ono dobo značilna gorečnost po oni francoski »prosperitè«, izražajoč se v šteđenju na eni in pa v luksusu ter razpolaganju kreditov na drugi strani.

To je ena stran medalje. Naglo se je pokazala tudi druga — manj privlačna. Pet milijard, ki so jih prejeli Nemci od Francije, je sicer nekoliko pripomoglo njihovu preustroju, a so tudi precej naglo skopnele. Nezdružljiva spekulacija, manj veličine, sta pripomogli do inflacije bankovcev, čene so začele rasti. Vseh se je polastil nek mrzlični popleh po zlatu. V Nemčiji, Avstriji in Švici se je razpasla orgija denarne spekulacije, ki je do teh časov niso poznali v taki meri. Široke mase ljudstva je zagnil plašč spekulacije in brepenenja bogatiti od dne do dne bolj. Lahko dobiček je rodil brezposlično življenje. Obenem se je pomnožila zaposlitev, ker se je producentom zdelo, da bo nagon kupovanja in razkošnost trajala večno. Dobiček in zaslužek sta se delala kar iz nič, a s plahitanjem in goljufijo, so izvalili milijone od navčnih. Neka nemška agentka je izvela iz vaščanov v bližini Münchena nad 3 milijone mark obljublajoč 20% užitka letno. Na Dunaju je bivši oficir Plagat privaral cele milijone obljublajoč 40 odstotni užitek letno od posejanih vsot. In tako je šlo crescendo. Kdor je imel trohico gotovine, je kupoval akcije in procentne papirje v nadeji, da si bo podvojil ali celo potrojil svoj imetek.

A v kratkem je prišla reakcija. Pridrvel je val krize, toda ne iz Nemčije, temveč iz Amerike!

V Zedinjenih državah se je nagromadilo toliko zlata, da so začele cene na notranjem trgu silno padati. Obenem sta se nahajala v skrajnem finančnem razburjenju Turčija in Egipt ter sta naznanila neizplačljivost. Vrsta velikih krahov je pretresla posebno republike Južne Amerike, kar je zopet močno odmevalo na njujorških borzah. Radi depresije in panike je 83 železniških družb v Zedinjenih državah napovedalo bankrot. Železniška kriza se je vrinila tudi v Evropo, kjer je spekulacija na tem polju obhajala prave orgije, a železniške akcijske družbe so rastle ko gobe po dežju. V Avstriji so n. pr. l. 1867-73 ustanovili 1885 anonimnih družb, katerih nominalni kapital je znašal 4 milijarde goldinarjev — za tiste čase bajna vsota. V Nemčiji so samo v l. 1871. ustanovili 1801 akcijske družbe z 1.17 milijard kapitala. L. 1872 so vložili v nove akcijske družbe 1 in pol milijarde mark. Skupna vsota akcij, ki so krožile v l. 1872 po celnem svetu, je dosegla 12.6 milijard frankov. Od tega so pripadle na Francijo 4 milijarde in prav tako na Zedinjene države.

Dunajski krah je vzbuknil kakor bomba v teku svečanih slavnosti in proslav v zvezi s splošno razstavo. Ta krah je treščil kot grom v berlinsko borzo; nastopil je bankrot banke Quistor, za katero so zaprle svoja vrata tudi druge banke. Bankroti v Nemčiji so sledili tako naglo eden za drugim, da je bila vlada prisiljena imenovati posebno komisijo, ki naj bi proučila okoliščini in pogoje za ustanovitve 26 akcijskih družb za zgradbo železnic. Nastal je velik škandal, odkrili so velikanske zlorabe in goljufije, sledile so aretacije in represije, toda panika je trajala dalje, akcije in procentne listine so padale na vrat na nos, velike množice lastnikov akcij so zgubile vse svoje prihranke.

Kriza l. 1873 je pretresla do globlin Evrope, a ni trajala predolgo. Po nekoliko mesecih je nastopilo pomirjenje, brezposelnost, ki je zagnila stotisoče delavcev, se je iztekla dovolj. Kriza je pustila za seboj veliko žrtev, razvalin v trgovini in obrti, a obenem je čistila atmosfero in razredčila vrste spekulantov.

Določene analogije s sedanjo krizo, ako primerjamo početne momente in potek krize iz leta 1873., se vsiljujejo precej izrazito. Toda — ali bo tudi konec tako dovoljen?

18 milijonov brezposelnih na svetu. Po podatkih Mednarodnega urada za delo je bilo konec leta 1931. na celnem svetu 18 milij. brezposelnih. Podatki pa obsegajo samo 25 glavnih držav.

Borzo

Dne 20. januarja 1932.

Denar

V današnjem deviznem prometu so tečaji ostali deloma neizpremenjeni, deloma pa so bili višji kakor včeraj. Le London je bil nižji. Narodna banka je krila vse povpraševanje in je bil promet znaten. Sedaj se vedno hitreje likvidirajo plačila za preteklo leto in nam je v kratkem pričakovati normalizacije prometa.

Ljubljana. Amsterdam 2263.06-2269.90, Bruselj 783.21-785.57, Curih 1097.25-1100.55, London 193.81-195.41, Newyork kabel 5621.98-5638.98, ček 5599.98-5616.98, Pariz 221.23-221.89, Praga 166.56-167.06, Trst 281.54-283.94.

Zagreb. Amsterdam 2263.06-2269.90, Bruselj 783.21-785.57, London 193.81-195.41, Milan 281.54-283.94, Newyork kabel 5621.98-5638.98, ček 5599.98-5616.98, Pariz 221.23-221.89, Praga 166.56-167.06, Curih 1097.25-1100.55.

Skupni promet brez kompenzacij 4.24 milij. Belgrad. Amsterdam 2263.06-2269.90, Bruselj 783.21-785.57, London 193.81-195.41, Newyork 5599.98-5616.98, Pariz 221.23-221.89, Praga 166.56-167.06, Trst 281.54-283.94.

Curih. Belgrad 9.10, Pariz 20.1625, London 17.625, Newyork 512.50, Bruselj 71.40, Milan 25.775, Madrid 43.20, Amsterdam 206.30, Berlin 120.55, Stockholm 100, Oslo 96.50, Kopenhagen 97.50, Sofija 3.71, Praga 15.185, Varšava 57.35, Atene 6.50, Carigrad 2.44, Bukarešta 3.05, Helsingfors 7.60.

Dinar notira na Dunaju: valuta 12.60.

Vrednostni papirji

Po dveh dneh brez prometa v vojni škodi na zagrebški borzi je bila danes vojna škoda zaključena po znatno nižjih tečajih kot včeraj. Med dolarskimi papirji so bili nižji tečaji posebno za 8% Blerovo posojilo. Promet je bil na zagrebški borzi naslednji: vojna škoda 100.000 kom., 8% Blerovo posojilo 9000 dol., 7% Blerovo posojilo 5000 dol. in begliške obveznice 100.000. Belgrajska borza pa izkazuje ta-le promet: 7% inv. posojilo 130.000, agrarji 70.000, begl. obveznice 56.500, vojna škoda 100 kom. in 7% posojilo Drž. hip. banke 2000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 10 kom. delnic Narodne banke.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 55 bl., 7% Bler. pos. 47 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. pap.: agrarji 27 den., vojna škoda kasa 226-228 (228), 2. 221-226, 8% Bler. pos. ar. 50-52, kasa 50-52 (50, 54.50), 7% Bler. pos. ar. 45.75-46, kasa 45.75-46 (45.50, 46), 7% pos. Drž. hip. banke 46.50-47, 6% begl. obv. 35.50-37 (36, 36.50).

Belgrad. Narodna banka zaklj. 5050, 5040, 7% inv. pos. 55-58 (58), agrarji 28-30 (28.50), vojna škoda 220-226 (222), 6% begl. obv. zaklj. 36, 36.25, 7% Bler. pos. 47 bl., 7% pos. Drž. hip. banke zaklj. 45.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 93.50, Wiener Bankverein 11.65, Escomptes. 113, Zivno 80, Alpine 11.95, Trboveljska 90.

Žitni trg

Položaj na trgu žitaric je neizpremenjen. Izredno čvrsta pa je koruza. Izvoz koruze v Avstrijo je izredno znaten in so bile pretekli teden dosežene cene do 90 Din franko Solje ali Jesenje. Včeraj je pariteta narastla na 93-97, danes pa so se cene ustalile na tej višini pri čvrsti tendenci.

Budimpešta. Tendence prijazna. Promet srednj. Pšenica marec 12.52-12.60, zaklj. 12.58-12.60, maj 13.35-13.52, zaklj. 13.42-13.44, rž marec 14.65-14.80, zaklj. 14.46-14.65, maj 15.20-15.25, zaklj. 15.24-15.25, koroza maj 14.55-14.75, zaklj. 14.63-14.65.

Winnipeg. (Začetni tečaji.) Pšenica maj 63.25, julij 64.62, okt. —.

Chicago. Pšenica marec 57.125, maj 59.375, jul. 58.50, sept. 59.875, koroza marec 39, maj 41.25, julij 42.50, oves maj 26, julij 25.50, rž maj 47.125, julij 47.625.

Živina

Ljubljanski sejem 20. januarja 1932. Na ljubljanski sejem 20. jan. je znašal dogon (v oklepajih število prodanih glav): 110 (12) konj, 85 (20) volov, 48 (19) krav, 10 (8) telet in 41 (20) prašičkov za rejo. Cene so bile neizpremenjene v primeri s prejšnjim sejemom 5. januarja, kakor sledi: voli I. 5-5.50, II. 4-4.50, III. 3-4, krave debele 4-4.50, klobasnice 2-3, teleta 6-7 Din za kg. žive teže. Sejem je bil kaj slab, kar se vidi iz dogona in števila prodanih glav.

Pravda o Poljšakovem zdravljenju

V nedeljski številki z dne 17. t. m. smo objavili odgovor načelnika drugega kirurškega oddelka v Rudolfov bolnišnici na Dunaju dvornega svetnika dr. Funkeja na članek, ki ga je napisal mariborski primarij dr. Černič v »Mariborer Zeitung«. Da se zadeva vsestransko pojasni tudi z druge strani, objavljamo na tem mestu radevolje prevod tega dr. Černičevega članka. Čitatelji si bodo tako najlažje ustvarili svojo sodbo. — Uredništvo.

Primarij dr. Mirko Černič, specialist za kirurgijo v Mariboru.

Kako je torej s Poljšakovim zdravljenjem raka?

Kakor znano, sem dal 1928 v mariborski splošni bolnišnici gospodu Poljšaku priliko, da pokaže svojo metodo zdravljenja raka na bolnikih v raznih stadijih in na raznih organih pod nadzorstvom več zdravnikov specializistov in da dokaže svoje uspehe, o katerih so poročali časopisi. Gotovo bo splošno zanimivo izvedeti, kaj se je zgodilo z bolniki, ki jih je g. Poljšak zdravil v Mariboru.

Pregled

na raku bolnih, ki jih je g. Poljšak zdravil v Mariboru od julija do sept. 1928.

St. Ime	Starost	Rak na	Umrla
1. M. G.	53	dolgi, recidiva po operaciji	19. 8. 1928.
2. M. K.	61	dolgi	18. 12. 1928.
3. L. T.	36	dolgi, recidiva po operaciji	22. 10. 1928.
4. M. S.	56	dolgi	11. 12. 1928.
5. A. K.	46	maternični	15. 4. 1929.
6. M. R.	50	dolgi	8. 1. 1930.
7. F. B.	66	obrazu	25. 10. 1928.
8. J. U.	52	licu	24. 8. 1929.
9. A. V.	84	ustnici	8. 8. 1929.
10. I. S.	68	sarkom v očesu, duplini, recidiva po operaciji	14. 1. 1930.

K temu pregledu je treba pripomniti, da sta bila pacienta pod št. 2. in 6. od vsega početka v rokah g. Poljšaka. Rak na dolgi je bil v početnem stadiju in bi se bil dal z operacijo lahko in sigurno trajno ozdraviti. Ravno tako rak na danki krepkega petdesetletnika.

Rezultat je za g. Poljšaka in njegovo mazilo porazen! In vsem tem je obljubil, da jih popolnoma ozdravi v 2-3 mesecih!

Pred nedavnim časom so časopisi sporočili, da dela Poljšak po odhodu iz Maribora čudeže na Dunaju, in naslovili težke očitke na zdravnike, ki smo l. 1928. v Mariboru dokazali, da na Poljšakovem postopanju ni nič novega, marveč da so to stare stvari, ki jih je medicina že davno opustila in nadomestila z boljšimi sredstvi.

Ti časopisi so črpali svoja poročila iz dejstva, da primarij Rudolfove bolnišnice na Dunaju, prof. dr. Funke, kakor z mnogimi drugimi tako tudi s Poljšakovim takozvanim abjektivnim mazilom dela poskuse na bolnikih, ki bolujejo na raku. Prof. Funke sam poroča o tem v »Wiener klinische Wochenschrift« št. 49-1931 sledeče: »V zadnjih desetih letih se je pojavilo več kot 80 sredstev in zdravljenj, od katerih se pa nobena ni izkazala kot zdravilo proti raku.« — »Končno se govori o zdravljenju z abjektivnim mazilom, ki je uporabno zgolj za zunanje rake. Pokažejo se številni slučajji raka in sarkoma, med njimi melano — sarkom na stopalu, ki so sedaj ozdravljeni. Pokazani slučajji so ozdravljeni 1 do 3 let.«

V tem poročilu je več nasprotij. Predvsem slišimo prvič o 1- do 3 letnem ozdravljenju pri zločestnih bulah. Ze dolgo namreč se zahteva med zdravniki, da se pri zločestnih bulah govori samo o 5 letnem ozdravljenju, t. j. rakasti bolniki, katere je katerakoli zdravljalna metoda osvobodila raka, na smejo pet let kazati nikakega znaka rakaste bolezni. Če to stanje brez rakavih simptomov ne traja 5 let, se ne sme govoriti o ozdravljenju.

Drugi pravi g. prof. Funke izrecno, da se ni nobeno od 80 v zadnjih 10 letih priporočenih sredstev izkazalo za zdravilo proti raku. Vendar ga to ne moti, da na koncu svojega poročila trdi, da je abjektivno mazilo ozdravilo številne bolnike z rakom in sarkomom.

Dunajski medicinska šola je bila od nekdaj na glasu, da je znala kakor nobena druga temne stvari osvetliti. Prof. Funke pač ni podprl te visoke in siljane tradicije s svojimi izjavami, ki povzročajo samo zmedo. Nič bolj jasna niso njegova izjavanja o abjektivnem mazilu v »Wiener medizinische Wochenschrift« pod naslovom »Zdravljenje rak« (št. 40 in 41 iz leta 1931). Tukaj priobčuje profesor Funke cele slike in sicer treh sarkomov, ki so bili baje ozdravljeni z abjektivnim mazilom in 1 slučaj raka na dolgi. Od zadnjega vidimo 1 sliko pred in 2 slike med ozdravljenjem z abjektivnim mazilom — toda slike, ki bi kazale bolnico ozdravljeno, nikler ni! Slike na raku bolnih pred in med Poljšakovim zdravljenjem imamo v Mariboru iz l. 1928 na pretek.

In sarkom! Prof. Funkeju je gotovo znano, da ima vsak operater slučajje sarkoma, ki so ostali ozdravljeni po operaciji kljub temu, da se je histološka diagnoza glasila sarkom. Naj omenim samo najmarkantnejši slučaj iz svoje prakse.

Kolega mi pošlje 18letno dekle s pismom, v katerem mi sporoča, da je dogral pri pacijentini poleg eksudata v levi prsni votlini tudi veliko bulo v trebuhu. Obenem pripominja »foci« hipokritice t. j. pacijentinja je bolezen že zelo zdelala. Pri operaciji sem našel 4.2 kg težko bulo levega jajnika, izrazito trebušno vodenico, vse drobce v vsi trebušni mreno nobno kakor proseno zrno velikih punčic — na oko tipičen slučaj raka na jajniku z razširjenjem bolezni po vseh trebušnih organih in celo v prsno dno, kar je dokazoval od kolega dognani eksudat. Napraviti nisem mogel ničesar drugega, kakor bula na jajniku izrezati in poslati kosček v histološko preiskavo. Diagnoza prof. Plečnika se je glasila »sarkoma alveolares«. Pacijentinja je šlo po operaciji zelo, zelo slabo. Starše sem je pripravil na najhujše. In vendar! Kljub absolutno neponolni operaciji je bolnica ozdravela, se pozneje hitro popravila, se omožila in celo rodila. Izza operacije je že več kot pet let.

Taki slučajji ozdravljenja sarkoma in tudi raka z nepopolno operacijo niso nič novega. Razen tega se trdi, da se zločeste bule, četudi sila redko, same od sebe ozdravijo. Jaz še nisem opazoval takega slučajja.

Pri neponolni operaciji in ozdravljenih zločestih bulah si predstavljamo stvar tako, da z odstranjenjem bule izgine takorekto jedro sovražnika, dočim opravi z razpršitvami bolezni organizem sam. Ta predstava se more uporabiti tudi pri

mazilih, če te razjede bula. Vendar je velika razlika med enkratno operativno odstranitvijo zločeste bule in med razjedanjem mazila, ki traja mesece dolgo, v katerem času se da boleznj prilika, da se v telesu razširja. Razen tega je pogreška g. prof. Funkeja, če pripisuje, četudi ne izrecno, idejo jedkovitih mazil g. Poljšaku. Prof. Funkeju gotovo ni znano, da imamo namesto jedkovin pri zločestih bulah že davno dosti sigurnejšo, hitrejšo in snažnejšo operacijo ali elektrokirurgijo ali obsevanje z radijom in Röntgenom. Da tudi Poljšak s tem samo preizkuša, dokazuje dejstvo, da je v Mariboru rabil mazilo iz svinca in mila, dočim rabi pri prof. Funkeju taka z arzenom in apnenčevim oksidom. Oboje pa je že davno znano in opuščeno.

Čujmo sedaj drugi glas z Dunaja!

Kdor pozna dunajsko zdravniško priliko, ve, da je bila tradicija Hocheneggove klinike, da je vsak zdravniški problem razčlenila tako, da ga je razumel najmlajši mediciner. Prof. Hochenegga naslednik je prof. Denk, ki je učenec prof. Elselsberga. S te Hochenegg-Denkove kirurške vseučiliške klinike — torej z najpoklicnejšega mesta — je pred nekaj tedni izšla knjiga docenta Mandla z naslovom »Theorie und Praxis der Krebskrankheit«. Na strani 41. te knjige se čita:

»Uporaba jedkovin, da rak razpade, je že zelo stara. (Zellerjev način, arzenova pasta in Kieselgur.) V zadnjem času se zopet uporablja Poljšakova mast na priporočilo Aschnerjevo. V splošnem pa se dajo jedkovine slabo dozirati (klorov cink) in dandanes pač nadomestiti s snažnejšo električno kirurgijo pri rakih, ki niso več za operacijo. V prejšnjih časih so uporabljali v podobne namene žareče železo. Od Poljšakove masti nisem videl v približno 15 slučajih prav nikakega uspeha.)

Razen tega čitamo na str. 27 navedene knjige tudi sledeče:

»V današnjem času imamo samo 2 racionalni metodi za zdravljenje zločestih bul, to je predvsem operativno zdravljenje, ki je dandanes še vedno najučinkovitejša terapija. Za njim pride obsevanje (radijum in Röntgen).

Vsako drugo zdravljenje zločestih bul, ki so tehnično sposobne za operacijo ali za obsevanje, se mora striktno in z vso odločnostjo odklanjati. Pri tem imam v mislih nebroj onih metod in sredstev, ki jih smejo še danes uporabljati zdravniški mazači, ki so že hekatombe ljudi spravili v sigurno grob, ne da bi samo enkrat pri dokazanih zločestih bulah imeli kaj uspeha. Na kirurških stacijah vidimo vedno znova spet take slučaje, pri katerih smo prepričani, da bi jih bila operacija, pravočasno izvršena, rešila, v stanju, v katerem se mora vsako zdravljenje smatrati za brezuspešno.«

Jasnejših besed pač ni več treba! Tako najmerodajnejše dunajsko mesto. Moje poročilo o uspehih Poljšakovega zdravljenja v letu 1928 v Mariboru pa je izzvenilo sledeče:

»Gospod Poljšak ni niti ene obljube držal, niti ene trditve izpolnil; ves način njegovega postopanja je navadno mazaštvo, vsled nekritičnosti in nepoznanja bistva bolezni ter človeškega organizma nevarno, v slučajih pa, kjer se je vsled njega zamudila prilika za uspešno operacijo, zločin!«

Končno naglašam znova, kar sem že l. 1928. ponovno storil zdaj posebno na naslov g. prof. Funkeja:

Če je res, da ima g. Poljšak zdravilo proti raku, s katerim ozdravi bolnike, katerim medicinska znanost ni kos, tedaj se mora storiti vse, in naj vse, kar kaže, da bo to zdravilo na razpolago tisočim in stotisočim na raku bolnih. Če pa je trditve g. Poljšaka in njegovih ljudi samo vaba za naibednejše, tedaj se mora Poljšakovo postopanje tudi na Dunaju končati!

Sport

NAJVEČJA SMUČARSKA PRIREDITEV

V nedeljo bodo startali pri Ruski koči najboljši smučarji naše države vztrajnostnemu teku na 50 km. Običajni so teki na progih do 50 km; toda tek na 50 km ni malenkost. Dnevi ko se vrše taki teki so redki. Na Norveškem n. pr. so takile teki glavna preizkušnja za tekmovalce, ki gredo v inozemstvo na razne mednarodne tekme. Kdor ne vzdrži na progi 50 km, ta za državno reprezentanco sploh ne pride v poštev. Tako Norvežani; uspeh je viden vsako leto. Vkljub velikemu razvoju smučarstva v Evropi so Norvežani še vedno nepremagljivi.

Pri nas so, kar se tekovanja tiče, pričeli Norvežani pozno posnemati. Šele letos so upeli obvezno kombinirano tekovanje za državno prvenstvo. Tekme na dolge proge pa še niso vpeljane, zato je gotovo odobravati, da privatna iniciativa omogoča take vztrajnostne teke. Proga 50 km gotovo zahteva od vsakogar višek. Le dobro trenirani bodo mogli vzdržati. Plačilo za trud tudi ni majhno. Zlat pokal si pribori v trajno last smučar, ki zmaga dvakrat zapored. Poleg čiste sportne strani, vabi tudi lepo darilo. Darilo pa ne bo dobil samo zmagalet. Razne trgovine so darovale lična darila tudi za ostale tekmovalce.

Tekmovalna proga je sneljana po najlepših predelih Pohorja in ne bo imela radi dolžine velike višinske razlike. Ker je že sedaj prijavljenih veliko tekmovalcev bo odobrena najbrže polovična vožnja. Snežne razmere so pa na Pohorju idealne, kar smo že večkrat poudarjali. Skratka, za tekmo, ki bo največja in tudi najtežja v letošnji sezoni, vlada veliko zanimanje v tu- in inozemstvu. Naši najboljši: Janša, Jenko, Nany, Knau, Otzl, Sporn, Banovec, Tinta i. dr. bodo pokazali kaj zmorejo.

ZIMSKI POKAL HERMESA.

Ti pa znajo uporabiti svoje igrišče. Agilni, kakor so že šiskarji, sedaj ko imajo svoje igrišče, kar mirovati ne morejo, kar je tudi prav. Do sedaj sta prirejela razne tekme Ilirija in Primorje. Vsi ostali klubi so pa čakali samo prvostvornih tekem in ko so te odigrali, so počivali. Naravno, da na ta način ni mogel naš nogomet napredovati. Kakor pa vidimo, stremi sedaj Hermes, da pride naprej. To bi tudi želeli, več močnih klubov bo dvignilo kvaliteto nogometa. Zeleni bi, da se pokalnega tekovanja, ki bo predprva za prvenstveno kampanijo udeležili čimveč ljubljanskih klubov. Upajmo, da tudi naši vodilni ne bodo izostali, inicijativno Hermesa je treba podpreti.

Smučarsko predavanje ljubljanskega zimsko-sportnega podsaveza se vrši v četrtek 21. januarja ob 20. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. — Predaval bo o temi: »Zima in zdravje«, direktor Higijenskega zavoda g. dr. Pirč. Predavanje bo združeno s krasnimi skiptičnimi slikami in je posebne važnosti za vse zimske sportnike. Zato se ga udeležite v čim večjem številu. — Predprodaja vstopnic pri t. Gorec, Dunajska cesta in Smuc, Šelenburgova ulica. Cene: sedeži Din 8 in 6, stojišča Din 4. — — Smuk!

Zahvala

V nedeljo, dne 17. januarja smo sprejeli k zadnjemu počitku na Mirogovj v Zagrebu našo preljubo sestro, svakinjo in teto, gospodično

Zinko Fabjanovo

učiteljico v Limbušu.

Vsem, ki so izrekli ustno ali pismeno sožalje, se najiskrenejše zahvaljujemo.

Žalujoči ostali.

MALI OGLASI

Vaša drobna vrstica 150 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Sofra

Službe iscejo

Beseda samo 50 par

Trgov. pomočnik
mlajši, več mešane stroke, išče mesta v trgovini. Gre nekaj časa brezplačno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 772.

Valjčni mlinar
išče službo, gre tudi v skladišče ali kam drugam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 770.

Kapelan
v p., 45 let star, ima pismeno zagotovilo od preč. lavantin. ordinariata, da dobi službo, ako si dobi »parochum benevolum qui sum suscepturus sit.« Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 771.

Službodobe

Beseda samo 50 par

Trgovskega učenca
močnega, poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme takoj v trgovino J. Razboršek, Trbovlje.

Mesarskega vajenca
poštenih staršev sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 739.

Hotelsko kuharico
z dobrimi spricčevali in večjo fine kuhinje iščemo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Hotel« št. 769.

Pošteno dekle
samo iz Ljubljane sprejememo za predtiskanje žen. roč. del po 2 mesečni praksi v stalno zaposlenje. — Prestaviti se je csešno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 782.

Perfektno kuharico Slovenko
išče fina družina v Skoplju. Znati mora dobro kuhati, likati ter držati vse gospodinjstvo v redu. Za druga dela ima pomoč. — Biti mora poštena, poslušna in srednje starosti. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Perfektna kuharica« št. 510.

Šivilje
za ženske slamnate klobuke, katere lahko dokažejo, da so bile v tej stroki že zaposlene, sprejme domača tvornica klobukov. Nastop takoj. Ponudbe pod »Krojačica 4047« na Jugomosse, Zagreb, Jelačičev trg 5.

Mesarskega vajenca
poštenega, okoli 15 let starega takoj sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 728.

Zavlužek

Beseda samo 50 par

Generalno zastopstvo
za ameriške avtomobile znamke »Fisk-Air Flight Comp. Chicopee Falls Mass U. S. A.« se odda za vsako banovino. Oni, ki razpolagajo s kavcijo in so v tej ali slični stroki zaposleni, naj pošljejo svoje ponudbe na — ing. Aleksander Weltmann — Novi sad.

Denar

Beseda samo 50 par

Denarno podporo
vam oskrbi Podporna sekcija v Mariboru. Glede pojasniti pozovite zastopnika Curka, Moste, Kodeljevo 14.

Upokojenec
nad 60 let star, katol. prepričan, dobi dosmrtno popolno oskrbo in tovariša upokojenca, tik župne romarske cerkve. Kavcija 5000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 783.

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Sostanovalci
se sprejmo. Škofja ul. 13, vrata 16.

Stanovanje

štirisobno z vsemi pritliklinami se takoj odda. — Gledališka ul. 12 (visoko pritličje).

Stanovanje

3 sob, kopalnice in pritliklin išče obitelji dveh oseb. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 753.

Dve veliki sobi
parketirani, prazni ali meblovani takoj poceni oddam. Vok, Resljeva cesta št. 26/L.

Stanovanje

dvosobno in velik vrt za 300 Din oddam. Enosobno in vrt za 200 Din. Ljubljana, Illova 56.

Pouk

Beseda samo 50 par

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Objave

Beseda samo 50 par

K. M. Prevalje št. 2
ki je prosila za naslov oglasa pod šifro »Pridna« št. 583, naj sporoči upravi »Slovenca« natančen naslov, da ji more uprava na njeno pismo odgovoriti.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Specijalna elektrotehnična delavnica

IVO GRILC

izvršuje vsa popravila in previjanje elektr. motorjev, generatorjev in transformatorjev. Specialni oddelček za popravila avtomobilov itd. Inštalacija luči in moči. — Se priporoča

IVO GRILC, LJUBLJANA

Cankarjevo nabrežje 25 — Mestni trg 17.

Zahvala

Za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu našega dragega očeta

Jožeta Kovača

vsem najiskrenejša zahvala! Posebno se zahvaljujemo monsig. g. Rotnerju, da se je kljub svoji visoki starosti potrudil na dom žalosti in spremljal truplo dragega pokojnika v cerkev in na pokopališče ter za njegov gniljiv govor ob odprtem grobu, spremljevalcem g. župniku iz Smartra in g. kaplanu, občini Skale, rudarski godbi za pretresljive žalostinke pri pogrebu, gg. pevcem za gniljivo petje pred hišo žalosti, v cerkvi in ob grobu. Iskrena hvala vsem!

ZALUJOČI OSTALI.

Oklic

Dne 25. 26. in po potrebi še 27. januarja t. l. se bo vršila v Dobu št. 71 prostovoljna sodna dražba premičnin iz zapuščine pok. Videmska Antona. Dražba se bo vršila od 8—12 in od 13—17 ter se bo prodajalo vino, sode, živila, vozove, seno, drva, pohištvo in mnogo gospodarskih potrebščin. Ponudke bo mogoče plačati s hranilnimi vlogami. Predmeti se lahko ogledajo pred dražbo na licu mesta, oziroma pri skrbniku g. Rihtarju, trgovcu v Dobu, ki daje vsa potrebna pojasnila. Okrajno sodišče na Brdu, odd. I., dne 7. jan. 1932.

Kupimo

Beseda samo 50 par

Suha drva
kupimo. Naznačbo cene lico vagon na upr. »Slov.« pod št. 750.

Srečke, delnice, obligacije
kupuje Uprava »Merkur«. Ljubljana — Selenburgova ulica št. 11. nadstr.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Hlude
smreka, jelka, hrast, kupi vsako množino, debele od 25 cm naprej, 4 ali 8 m dolge, franko vagon Skofljica. Ponudbe in ceno na Fran Martinc, parna žaga, Skofljica.

Prodamo

Beseda samo 50 par

Čevlji na obroke
»TEMPO«, Selendrova 6 (pri kraju Gosposke levo)

Lanene tropine
prvovrstne kakovosti, 37-38%, mleto, po 195 Din za 100 kg inkl. vreče, kupite do konca januarja t. l. v tovarni olja Hrovat & Komp., Ljubljana.

Seno
zdravo in suho, naprodaj. L. Nuschak, Bos. Dubica.

Jajca
zajamčeno sveža, v zabojih po 720 ali 1440 komadov, komad po 75 par, ab nakladalna postaja in proti franko vrnitvi praznega zaboja, dobavlja proti predplačilu ali povzetju Josip Lah, Osluševci pri Ptuj.

Bukove deske
suhe 20—100 mm debele paralel 30 m naprodaj na parni žagi Fran Martinc, Skofljica.

Oprava
za trgovino, 2 stelaži in 2 pulta, skupaj ali posamezno, malo rabljeni, takoj naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 764.

Parna žaga
v najboljšem stanju naprodaj. Vprašanja na upr. »Slovenca« pod št. 752.

Novo spalnico
masivno, politirano, 14 kom., in belo emailirano kuhinjo, 8 kom., prodam globoko pod ceno za Din 6200. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 724.

Lanene tropine

in drva krmila nudi največji veletrgovina žita in moka. A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 24.

Nogometiški!

Preko zime, ko ne igrate, odstranite z Vaših nog vse rane ki ste jih dobili, ko so Vas obrežali, kadar ste se treli itd. Raztopite žlico soli sv. Roka v topli kopeli za noge, namakajte jih predpisano dobo in bolečine bodo prenehale kot na povele. — Dobiva se v vsaki lekarni in drogeriji, glavna zaloga za Slovenijo: Drogerija Gregorje, Ljubljana, ali pri glavnemu zastopniku Drogerija »Nada« V. Gabrić, Subotica, telefon 6-37.

POZOR! CENO KURIVO!

Odlični premog kosovec. Zlindre in žvepla prost. 4500 kalorij. 100 kg za Din 40— v hišo dostavljen. Pri vagonskih naročilih posebne cene.

Zaloga premogokopne družbe »STANOVSKA« Maribor, Kopališka ul. 20

Rane in kožne bolezni

razpokline, brazgotine, srbež, izpuščaje, razjede od potu in vlage, volka od hoje, zlasti pri otrocih, brast, zobne otekline, opekline in ozeblina zdravi iz po redni uporabi preprečuje splošno znana BARTULIČEVA ZDRAVILNA MAST

ki jo proizvaja in razpošilja stara, l. 1599. ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačičev trg 20. — Cena škatljici 10 Din. — Dobi se v vsaki lekarni.

Po dolgi in mučni bolezni, v 81. letu starosti, je Vsegačmočni k sebi poklical našo mamico, babico in prababico, gospo

Jero Štrukelj roj. Zor

Pogreb predrage rajnice bo v četrtek, dne 21. januarja 1932 ob 4 pop., iz hiše žalosti Poljanska cesta 45, na pokopališče k Sv. Križu.

V. Ljubljani, dne 20. jan. 1932.

Karel, Vincenc, Avgust, sinovi, in ostali sorodniki.

Potnika za Slovenijo

dokazano dobro upeljanega išče zagrebška veletrgovina sukna in krojaških potrebščin za takoj. Tvrdka je v Sloveniji že upeljana, Hitre ponudbe pod »Potnik za Slovenijo«, na Jugosl. Rudolf Mosse d. d., Zagreb, Jelačičev trg 5.

Ivan Kacin, Ljubljana

Tabor 6

tvornica harmonijev in pianinov

po najmoderneši konstrukciji. Uglasiuje in prenovljuje tudi cerkvene orgle in vse imenovane instrumente. Vsako delo zajamčeno. Nizke cene! Na obroke. Društvom popust.

Zahtevajte cenik!

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Volhva, ali si prav gledala, ali si prav videla, ali ti niso služni duhovi odpovedali?

Ena, glej, je stopila s konja. Katmel ji je dal roko in kraljica ga je poljubila v čelo. Poljubila, Kara! In kaj mu je rekla. Ali si slišala, Kara, ki gledaš v prihodnost in jo slišiš? Začudila si se in si videla, da se je tudi Katmel začudil... Začudil se je in samo veselje, sama sreča je bil njegov obraz... Kaj si slišala, Kara, kaj si ujela?...

»Maščevala sem te, Katmel, maščeval si me s svojo usodo!«

»Ali si slišala, volhva, ali si razumela? Tako je pozdravila kraljica Katmela in jo je pogledal začudeno, kakor gledaš ti začudeno in ne moreš razumeti, da bi ti služni duhovi ne bili razgrnili prihodnosti takšne, kakršno čas udejstvi!«

»Ne čudi se, Katmel, vse ti povem in razumel boš moje hvalečnost in spoznal, da si me res maščeval in otel!«

»Kraljica!...«

»Pojdj z menoj v dvorec!...«

Ali si videla kdaj srečnejšega človeka, Kara, kakor je bil Katmel, ko je vstopil ob strani kraljice Ene v dvorec? Nisi ga videla, Kara, pa je le zmoreš nasmeš preletel tvoj obraz. In odhajaš? Ne moreš vzdržati med veselim narodom? Ali slišiš, kako vzklika?

»Živela Kraljica Ene!«

»Živel Dardan!«

»Živel rod kralja Prona!«

In še pojo, kakor so pristuhnili pevecu?

Poslušaj, Kara!

O božanski Ilir, zdaj, zdaj se k nam vrni! Pridi, prid, Ilir, mi čakamo te, ob Sončju bobnečem in morju sinjem mi čakamo te!

Kralja Ilira kličejo, kakor bi bili pripravljeni na pohod in nič več žalostno, nič več obupano. Vera v svobodo je v njih in čutijo se kakor hrasti v karusadskem lesu, ki zašume v viharju in ne klonijo. Ali nisi vesela vere svojega rodu, volhva črnogleda?...

Pač.

Obstala je in se približala narodu, ki se je zgrnil spet pod hrastje in polihnil.

Kaj imajo? je vprašala Krana, ki je stal ob klenici in govoril s Empetom, s katerim sta se vrnila iz hlevov, kamor sta spravila konje.

Mene sprašuješ, ki vse veš? ji je odvrnil Kran in jo zbledel.

Grdo ga je pogledala.

Oso, Ajkajev sin, ne more pričakati in se mu mudi, da bi povedal, kako je bilo s kraljico! je potolažil Empeto volhvo, ki se ji ni maral zameriti in se je bal, da bi ga uročila v svoji užaljenosti in bi se potem sušil kot izpodglodano drevo.

Kara mu je zadovoljno pokimala, kakor bi mu hotela reči, da si bo zapomnila njegovo prijaznost, in se je prerila med množico in poslušala.

Res, Oso, Ajkajev sin, je govoril in narod ga je poslušal verno kakor prej pevca, ki je tudi pazno sledil pastirjevim besedam.

O Rimljanih je govoril Oso, kako so ga ugrabili, kar je bilo prav in mu ni žal, saj bi sicer ne mogel pomagati kraljici... In je govoril o Akvileji, govoril o Flaminiju, ki je zavzel Medesko gradišče in se vrnil z Eno, kraljico Eno, kateri je potem služil in videl, da so bogovi z njo, zakaj rimskega poveljnika

je začarala, kakor bi ga ne mogla Kara z vsemi duhovi, ki ji služijo. Samo z dvema besedama, ki jih je slišal, a jih ni razumel, je ukrotila Flaminija, da je trepetal in bil potem ko jagnje, dokler ni izgubil pred Akvilejo na njeno besedo glave...

Belen je z nami, Belen ji je pomagal! Belenu hvala, ki je po hčeri maščeval očeta! Pevec, ali si slišal? Vzemj tulnjo in zapoj nam pesem veselja!

Zapoj, zapoj!

In pevec je udaril v strune in pel je slavošpev Belenu vsevišnjemu, ki je bil dober in je pomagal hčeri kraljevi in jo otel iz težke voze v solčno svobodo zemlji in narodu Karnov v veselje in novo poročstvo, da je beseda, ki gre Iliru, resnična...

Kara ni poslušala pevca. Izločila se je iz množice in mračna mrmrala sama zase, očividno užaljena, da je Oso, Ajkajev sin, podvomil v njeno moč...

Ali si zdaj zadovoljna, Kara? jo je vprašal Kran, ki je še vedno stal z Empetom ob klenici.

Oso se širokousti, kakor se je v Akvileji in vso pot do gradišča, je menil Empeto.

Širokousti, širokousti se mladič! Če bi vedel, da je Kara urekla črnorunega ovna, bi vedel, da je moral oni Rimljan pasti, in bi mojo moč bolj cenil... To mu povejta in kraljici tudi, da bo vedela, kdo jo je rešil!

Tako jima je rekla Kara in odšla izpred dvorca in še mrmrala, zakaj ježilo jo je, da ljudje vse, kar jim dobrega napravi, tako hitro pozabijo. Pa jo je ježilo, da Ajkajev sin ni povedal besed, s katerimi naj bi po njegovem kraljica ukrotila Rimljana.

Izvedeli jih moram! Če jih ne izvem drugače, prikolnem Rimljana, da mi jih pove!...

Tako je primmrata do svoje kočje pod pečino in vstopila v svoj čarovniški dom, kjer so se ji zarežale nasproti lobanje, počivajoče na belih golenih.